

**T.C.
İSTANBUL NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**ORTAOKUL VE LİSE ÖĞRENCİLERİNDE
İNTERNET VE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞININ
BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜK VE
AKADEMİK ERTELEME DAVRANIŞI ÜZERİNE
ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatma Nihal ADA

Enstitü Anabilim Dalı : Psikoloji

Enstitü Bilim Dalı : Psikoloji

Tez Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Selçuk ASLAN

OCAK 2023

T.C.
İSTANBUL NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**ORTAOKUL VE LİSE ÖĞRENCİLERİNDE
İNTERNET VE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞININ
BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜK VE
AKADEMİK ERTELEME DAVRANIŞI ÜZERİNE
ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatma Nihal ADA

ORCID ID: 0009-0008-9128-5158

Enstitü Anabilim Dalı : Psikoloji

Enstitü Bilim Dalı : Psikoloji

“Bu tez 07/03/2023 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ İYESİ	KANAATİ	İMZA
Dr. Öğr. Üyesi Selçuk ASLAN	BAŞARILI	
Dr. Öğr. Üyesi Kader BAHAYİ	BAŞARILI	
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim MAVİ	BAŞARILI	

Enstitü Müdürü Onay

BEYAN

Bu tezin yazılması sürecinde, bilimsel etik kurallarına uyulduğunu, diğ er araştırmacıların çalışmalarından yararlanılması halinde bilimsel normlara uygun bir biçimde atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilere herhangi bir zarar verilmediğı, tezin herhangi bir bölümünün Nişantaşı  niversitesi veya başka bir üniversitede bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Fatma Nihal ADA

07.03.2023

ÖNSÖZ

Bu tezin yazımından sunulması aşamasına kadar yoğunluğuna ve süreçteki tüm zorluklarıma rağmen çalışmamı özenle takip eden, büyük bir sabırla her daim sakinliğiyle motive eden ve geliştiren, hocam değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Selçuk Aslan' a katkıları ve emeği için çok teşekkürler ederim.

Görüş ve önerileriyle hazırlamış olduğum tezimi kabul eden değerli jüri üyelerine de ayrıca teşekkür ederim.

Bu vesileyle tüm hocalarıma ve yüksek lisans deneyimim boyunca tüm sorularıma ve sorunlarıma hızlıca, tüm kapsayıcılığıyla cevap veren Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin Sevgili' ye teşekkür ederim.

Araştırma kapsamında her bir ölçme aracını sabır ve özenle dolduran tüm ortaokul ve lise öğrencilerine, uygulamalarım sırasında destek olan yönetici, öğretmen ve psikolojik danışman arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Son olarak, istisnasız aldığım her kararında bana daima güç veren desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen sevgili “Ailem”
Her birinize...

Çok teşekkür ederim.

Fatma Nihal ADA

07.03.2023

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM 1: KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE	8
1.1 İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı	9
1.1.1 Bağımlılık Kavramı, İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı	9
1.1.2 İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığını Etkileyen Etmenler.....	10
1.1.3 Kuramsal Yaklaşımlar	11
1.1.4 İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı ile İlgili Araştırma Bulguları.....	13
1.2 Akademik Erteleme.....	14
1.2.1 Erteleme ve Akademik Erteleme Kavramı	14
1.2.2 Akademik Ertelemeyi Etkileyen Etmenler.....	15
1.2.3 Kuramsal Yaklaşımlar	16
1.2.4 Akademik Erteleme ile İlgili Araştırma Bulguları.....	18
1.3 Belirsizliğe Tahammülsüzlük.....	19
1.3.1 Belirsizliğe Tahammülsüzlük Kavramı	19
1.3.2 Kuramsal Yaklaşımlar	20
1.3.3 Belirsizliğe Tahammülsüzlük ile İlgili Araştırma Bulguları	21
1.4 İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı ile Akademik Erteleme ve Belirsizliğe Tahammülsüzlük Arasındaki İlişkiler.....	22
BÖLÜM 2: YÖNTEM	25
2.1 Araştırmanın Yöntemi	25
2.2 Evren ve Örneklem.....	25
2.3 Veri Toplama Araçları	25
2.3.1 Kişisel Bilgi Formu	26
2.3.2 İnternet Bağımlılığı Ölçeği	26
2.3.3 Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	26
2.3.4 Akademik Erteleme Ölçeği	27

2.3.5 Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği	27
2.4 Verilerin Toplanması	28
2.5 İşlem (Verilerin Analizi)	28
BÖLÜM 3: BULGULAR	30
3.1 Betimsel İstatistikler	30
3.2 Korelasyon Çözümlemesi Bulguları	33
3.3 Gruplar Arası Karşılaştırmalar	36
3.4 Regresyon Çözümlemesi Bulguları	39
SONUÇ	42
KAYNAKÇA	55
EKLER	63

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Değişkenlere Ait Betimleyici İstatistik Değerleri	29
Tablo 2: Katılımcıların Sosyo Demografik Özelliklere Göre Dağılımı	31
Tablo 3: Katılımcıların Yaş, Gelir, İnternet Kullanım Süresi, Sosyal Medya Kullanım Süresi, Fiziksel Sağlık Algısı, Samimi Arkadaş Sayısı Göre Betimsel İstatistikleri	32
Tablo 4: Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri ile Akademik Erteleme, Belirsizliğe Tahammülsüzlük, İnternet Bağımlılığı, Sosyal Medya Bağımlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkiler	33
Tablo 5: Katılımcıların Akademik Erteleme, Belirsizliğe Tahammülsüzlük, İnternet Bağımlılığı, Sosyal Medya Bağımlılık Düzeylerinin Birbirleri ile İlişkisi	35
Tablo 6: Katılımcıların Akademik Erteleme, Belirsizliğe Tahammülsüzlük, İnternet Bağımlılığı, Sosyal Medya Bağımlılık Düzeylerinin Cinsiyet ile İlişkisi	36
Tablo 7: Katılımcıların Akademik Erteleme, Belirsizliğe Tahammülsüzlük, İnternet Bağımlılığı, Sosyal Medya Bağımlılık Düzeylerinin Birbirleri ile Sınıf Düzeyi İlişkisi.	38
Tablo 8: Katılımcıların Akademik Erteleme, Belirsizliğe Tahammülsüzlük, İnternet Bağımlılığı, Sosyal Medya Bağımlılık Düzeylerinin Birbirleri ile Aile Gelir Düzeyi (Düşük, orta, yüksek) İlişkisi	39
Tablo 9: Katılımcıların Belirsizliğe Tahammülsüzlük, İnternet Bağımlılığı, Sosyal Medya Bağımlılık Düzeylerinin Birbirleri ile Akademik Erteleme ile İlişkisi	40
Tablo 10: Katılımcıların Akademik Erteleme, İnternet Bağımlılığı, Sosyal Medya Bağımlılık Düzeylerinin Birbirleri ile Belirsizliğe Tahammülsüzlük İlişkisi	41

İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Özeti

Tezin Başlığı: Ortaokul ve Lise Öğrencilerinde İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Akademik Erteleme Davranışı Üzerine Etkisi	
Tezin Yazarı: Fatma Nihal ADA Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Selçuk Aslan. Selçuk ASLAN	
Kabul Tarihi: 07.03.2023	Sayfa Sayısı: v(önkısım)+62(tez)+28(ek).
Anabilim Dalı: Psikoloji	Bilim Dalı: Psikoloji
Teknolojin gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla birlikte, özellikle gençlerde internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı artmıştır. Bireylerin günlük yaşamlarını olumsuz etkileyen çeşitli sonuçlara yol açan internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı bireylerin kişilik özelliklerinde de değişikliklere neden olmaktadır. Bu kapsamda özellikle ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinde sıklıkla gözlemlenen olgulardan biri de belirsizliğe tahammülsüzlüktür. Öte yandan öğrencilerin akademik başarılarında da gerileme gözlenmekte, bunun nedenlerinden birinin de akademik erteleme olduğu değerlendirilmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, ortaokul ve lise öğrencilerinde internet ve sosyal medya bağımlılığının belirsizliğe tahammülsüzlük ve akademik erteleme davranışı üzerine etkisini incelemektir. İlişkisel tarama modeliyle gerçekleştirilen çalışmanın örneklemini; İstanbul, Ankara, Adana, Sivas ve Gaziantep illerinde, ortaokul ve lise düzeyinde özel eğitim kurumlarında öğrenim gören tesadüfi olarak seçilmiş 448 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler; araştırmacının kendi geliştirdiği Kişisel Bilgi Formu, Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu (YİBT-KF), Ergenler için Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (ESMBÖ), Akademik Erteleme Ölçeği (AEÖ), Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ-12) ile toplanmıştır. Bu araştırma, ortaokul ve lise öğrencilerinde internet ve sosyal medya bağımlılığının belirsizliğe tahammülsüzlük ile akademik ertelemeye etkisinin incelendiği nicel bir araştırma olup ilişkisel tarama modelindedir. Öğrencilerde yaş, sınıf düzeyi, internet ve sosyal medya kullanım süresi ve algılanan sağlık düzeyi arttıkça, akademik erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük ve internet bağımlılık düzeyinin de arttığı görülmüştür. Lise öğrencilerinin akademik erteleme ve internet bağımlılık düzeyi ortaokul öğrencilerinden akademik erteleme düzeyinden anlamlı olarak daha yüksektir. Düşük gelirli ailelerin çocuklarında, orta ve yüksek gelir düzeyindeki ailelerin çocuklarından hem internet bağımlılık düzeyi hem de sosyal medya bağımlılık düzeyi anlamlı olarak yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. Akademik erteleme düzeyi arttıkça internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin de arttığı görülmüştür. Öğrencilerde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi arttıkça, internet bağımlılığı düzeyinin de arttığı ancak sosyal medya bağımlılık ve akademik erteleme davranışı bakımından anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur. Erkek öğrencilerin akademik erteleme, internet ve sosyal medya bağımlılık düzeyi kadın öğrencilerin akademik erteleme düzeyinden anlamlı olarak daha yüksek olduğu, cinsiyet ile belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi bakımından anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur.	
Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Akademik Erteleme, Sosyal Medya Bağımlılığı, İnternet Bağımlılığı, Belirsizliğe Tahammülsüzlük, Öğrenci.	

Istanbul Nişantaşı University, Graduate Education Institute, Abstract of Master's Thesis

The Title of Thesis: The Effect of Internet and Social Media Addiction on Uncertainty Intolerance and Academic Procrastination Behavior in Middle and High School Students

Author: Fatma Nihal ADA. **Supervisor:** Dr. Instructor Member Selcuk ASLAN

Accepted Date: 07.03.2023 **Number of Pages:** v(preface)+62(thesis)+28(attach.)

Department: Psychology **Department:** Psychology

With the development and spread of technology, internet addiction and social media addiction have increased, especially among young people. Internet addiction and social media addiction, which cause various consequences that negatively affect the daily lives of individuals, also cause changes in the personality traits of individuals. In this context, one of the frequently observed phenomena especially in primary and secondary school students is intolerance to uncertainty. On the other hand, a decline is observed in the academic achievement of the students, and one of the reasons for this is considered to be academic procrastination. The main purpose of this study is to examine the effects of internet and social media addiction on intolerance of uncertainty and academic procrastination behavior in secondary and high school students.

The sample of the study carried out with the relational screening model; It consists of 448 randomly selected students studying at secondary and high school level private education institutions in the provinces of Istanbul, Ankara, Adana, Sivas and Gaziantep. Data; Personal Information Form developed by the researcher, Young Internet Addiction Test Short Form (YİBT-SF), Social Media Addiction Scale for Adolescents (ESMBÖ), Academic Procrastination Scale (AEÖ), Intolerance to Uncertainty Scale (BÖ-12). This research is a quantitative research that examines the effects of internet and social media addiction on intolerance of uncertainty and academic procrastination in secondary and high school students and is in the relational screening model.

It was observed that as the age, grade level, duration of internet and social media use and perceived health level of the students increased, the level of academic procrastination, intolerance to uncertainty and internet addiction also increased.

High school students' academic procrastination and internet addiction levels are significantly higher than secondary school students' academic procrastination levels.

It has been observed that the children of low-income families have a significantly higher mean of both internet addiction and social media addiction than children of middle- and high-income families.

It was observed that as the level of academic procrastination increased, the level of internet addiction and social media addiction and intolerance to uncertainty also increased.

It was found that as the level of intolerance to uncertainty increased, the level of internet addiction increased, but it did not differ significantly in terms of social media addiction and academic procrastination behavior.

It was found that the level of academic procrastination, internet and social media addiction of male students was significantly higher than the level of academic procrastination of female students, and it did not differ significantly in terms of gender and intolerance to uncertainty.

Keywords: Keywords: Academic Procrastination, Social Media Addiction, Internet Addiction, Intolerance of Uncertainty, Student.

GİRİŞ

Teknolojik gelişmeler insanlara birçok kolaylık sağlamakla birlikte olumlu etkilerinin yanı sıra kişilerin duyguları, düşünceleri ve davranışları üzerinde olumsuz etkiler de yaratabilmektedir. Yeni dünya gereklileri ve hızlı yaşam, kişinin günlük yaşam içinde bunları fark etmesine imkan vermeyebilir. Yapılması gereken işler, kişinin ya da ait olunan grubun ihtiyaçları bizim devam eden hayat içindeki değişim sürecimizi olumlu ya da olumsuz katkıları ile desteklemektedir.

Bireyler yaşamları boyunca sürekli değişim ve gelişim içinde olmaktadır. Hayat ise; bu değişim süreci içinde değişimin getirdiklerine uyum sağlama çabasını gerekli kılmaktadır. Değişimler karşısında var olan düzene uyum sağlama, değişimlere karşı dengede kalma çabası; kişide stres, tahammülsüzlük, baş etme becerilerinde yetersizlik buna karşın harekete geçememe, erteleme gibi olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir. Bu etkilerin ve sonuçlarının yoğun olarak yaşandığı dönemlerden biri de eğitim süreci içinde ortaokul ve lise yıllarına denk gelen ergenlik dönemidir.

Yeni dünya düzeni ile gelişen teknolojinin yaygınlaşmasıyla birlikte, özellikle gençlerde internet ve sosyal medya kullanımları artmıştır. Bu artan kullanım bağımlılığa dair birtakım belirtiler de göstermekte, birçoğunda ise kaçınılmaz şekilde bağımlılığı beraberinde getirmiştir.

İnternet ve sosyal medya kullanımında bu artışın bir nedeni değil, çok farklı nedeni olduğu görülmektedir. İnternet ve sosyal medya; kişilere akranlarıyla daha yakın bir sosyalleşme imkanı vermesinin yanı sıra, oyun oynama, bilgiye kolay erişim sağlama gibi birçok alanda ihtiyacını karşılamaktadır. Bu ve bunun gibi tüm nedenler gençlerin internet ve sosyal medya kullanımındaki bu artışın önüne geçilmesinde oldukça zorlayıcı bir hale getirmiştir.

Ortaokul ile başlayan ve lise biterken bile hala devam eden, ergenlik dönemi yetişkin dünyasına atılan önemli adımlardan biridir. Ergenlik sadece fiziksel değil, psikolojik, bilişsel, sosyal hatta ahlaki açıdan bireyin gelişimle bir dönüşüm, geçiş dönemidir. Ergenlik döneminde birey; aileden kopuş, birey olma çabasına dair ayrışma ve birleşme ikilemleri karşı karşıyadır. Bununla birlikte ergenlik dönemindeki birey; arkadaşlarıyla sosyalleşme ihtiyacının yanı sıra ebeveyniyle çatışma yaşayabildiği gibi meslek seçiminde kararsızlık, geleceğe dair belirsizlik karşısında oluşan stres ve oluşabilecek psikolojik zorlanmaları ile baş etmek zorundadır.

Bunların yanı sıra bir de tamamı akademik çalışmalar, sınav ve performansının değerlendirilmesi üzerine oturtulan eğitim ve öğretim sürecine maruz kalmaktadır. Tüm bunlar, ergenlik dönemindeki bir birey için alan deneyimi göstermektedir ki; yoğun ve baş edilme becerisi geliştirilmesi gereken stres nedenleridir.

Ergenlik döneminde bireyler; aileden kopuş, birey olma çabasına dair ayrışma ve birleşme ikilemleri, ebeveynleriyle çatışma yaşayabilirler. Aynı zamanda ergenlik döneminin doğası gereği; arkadaş ilişkilerinde artış, meslek seçiminde kararsızlık, geleceğe dair belirsizlik gibi durumlarla karşılaşmaktadır. Tamamı akademik çalışmalar üzerine oturtulan eğitim ve öğretim hayatı içinde, ergenlik dönemindeki bireyden, kendini ortaya koyma ve sosyalleşme ihtiyacını bir yana bırakması, yoğun bir biçimde sınavlara hazırlanması beklenmektedir. Bu nedenledir ki, ortaokul ve lise öğrencileri lise giriş sınavlarının ardından yoğun deneme sınavları ve üniversite giriş sınavı hazırlıkları konusunda yoğun bir stres yaşamakta, regüle olma alanı bulamamaktadırlar.

Öğrencilerde içinde bulundukları bu durum zaman zaman, akademik ve kariyer hedefleri belirlemelerinin, belirlenen hedefler için harekete geçmelerinin, harekete geçildikten sonra motivasyonlarını korunmanın önüne geçecek çeşitli sorunlar yaşanmalarına neden olabilmektedir. Bu süreçte yaşanan sorunlardan bazıları, internet ve sosyal medya bağımlılığı iken, akademik erteleme davranışı ve belirsizliğe tahammülsüzlük olarak ele alınmaktadır.

İnternet kullanımı; kişilerin ihtiyacı olan bilgiye kolay erişimini, belirsizlikle baş etmesini, sosyal medya; kişilerin kendini ortaya koymasını ve benzer ihtiyaçları olan kişilerle bir araya gelmeni, sosyalleşme ihtiyacını karşıladığı görülmektedir.

Akademik erteleme davranışı ise; kişinin akademik çalışmaya başlamayı ya da süreç akılcı olmayan nedenlere bu çalışmaları daha ilerideki bir zamana bırakma eğilimi olarak ortaya çıkmaktadır (Senecal, Julien & Guay, 2003).

Belirsizliğe tahammülsüzlük ise; ne olacağına dair bilme ihtiyacının giderilmemesi üzerine oluşan stres hali olduğu görülmektedir.

Tüm bunlara ek akademik erteleme davranışını inceleyen, diğer değişkenlerle ilişkisini değerlendiren araştırmalar ve kuramlar dikkate alındığında; akademik erteleme davranışının özellikle ergenlik dönemindeki öğrencilerin yaşamını olumsuz şekilde etkilediği görülmektedir. Bu nedenle de bu çalışmanın akademik erteleme davranışına dair kuramsal literatüre katkısının yanı sıra, okullarda öğrencilere verilecek olan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, internet ve sosyal medyanın yararlı kullanımı, stres

yönetimi çalışmaları, kariyer planlama adımları açısından da başta öğrenciler olmak üzere, öğretmen ve ebeveynlere önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Akademik erteleme davranışı yurt genelindeki ortaokul ve lisedeki öğrenciler arasında sıkça görülmektedir. Akademik erteleme davranışının ilişkili olduğu düşünülen değişkenlerin araştırılması, bu değişkenlerin ortaya konulması ve analiz edilmesi bu sorunun çözümü için gerekli olan çalışmaların yapılmasını kolaylaştıracaktır.

Akademik erteleme davranışına etkisinin önemli olduğu düşünülen değişkenlerden biri olan internet ve sosyal medya bağımlılığı; yeni nesle, akranlarıyla daha kolay ve ulaşılabilir bir sosyalleşme, oyun oynama ve kolay bir biçimde bilgiye erişim imkanı vermesinin yanı sıra bireyin ilgisiz uyarıcılara maruz kalmasına, zamanın hedeflere uygun şekilde kullanılamamasına neden olduğu görülmektedir.

Bu nedenle de internet ve sosyal medya bağımlılığının ölçülmesi üzerine çok sayıda ölçek ile farklı değişkenlerin ilgili değişkenlerle ilişkisi üzerine yapılan araştırmalar incelenmiştir.

İnternet ve sosyal medyanın bireylerin yaşamlarında meydana getirdiği meşguliyet, duygu durumunu düzenleme sorunlarına neden olması gibi nedenlerle aşırı internet ve sosyal medya kullanımı problemleri bir davranış olarak bağımlılık türleri arasına alınmıştır. İnternet bağımlılığını ele alan çalışma bulguları sonuçlarına göre sadece akademik erteleme değil, bunun aynı zamanda uykusuzluğa ve günlük işleri aksatılmasına neden olabileceği yönündedir (Ünal, 2015).

Özellikle pandemi döneminde örgün eğitime verilen aralar ile öğrencilerin iç motivasyonunun, sorumluluk bilincinin önemine vurgu artmış ve bu alandaki çalışmalar artmıştır. Bu nedenle akademik erteleme davranışının incelenmesi ve akademik ertelemeye ilişkin yine pandemi ile birlikte arttığı gözlemlenen akademik ertelemeyi etkileyen internet ve sosyal medya bağımlılığının da yarattığı etkilerin ortaya konularak alanda yeni araştırmaların gerçekleştirilmesi ihtiyacı hissedilmiştir.

Ayrıca ortaokul ve lise öğrencileri evreninde yapılan akademik erteleme davranışı ile ilgili çalışmalar incelendiğinde çalışma sayısının oldukça yetersiz kaldığı görülmüştür. Bu çalışma bulguları değerlendirilirken üniversite öğrencisi örneklem bulgularından çokça yararlanılmış olsa da bu çalışmada ele alınan ve literatürde daha önce birlikte ele alınmamış internet ve sosyal medya bağımlılığı, akademik erteleme ve belirsizliğe

tahammülsüzlük kavramları arasındaki ilişkilerin incelenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın ana amacı, ortaokul ve lise öğrencilerinde internet ve sosyal medya bağımlılığının, akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlük üzerine etkisini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda bağımlı değişkenler (internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlük) ve bağımlı değişkenlerle ele alınan sosyo demografik değişkenlerle arasındaki ilişki incelenmiştir.

Ek olarak ele alınan bazı değişkenler sosyo demografik değişkenler ile oluşturulan gruplar arasında bağımlı değişken düzeyleri bakımından farklılaşma olup olmadığı araştırılmıştır. Ayrıca ortaokul ve lise öğrencilerinde internet ve sosyal medya bağımlılığının öğrencilerin akademik erteleme davranışı ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerini yordayıp yordamadığı incelenmiştir.

İnternet bağımlılığı ve akademik erteleme davranışı yurt genelindeki ortaokul ve lisedeki öğrenciler arasında sıkça görülmektedir. Gelecekte de internet bağımlılığı gibi akademik erteleme davranışının ilişkili olduğu düşünülen değişkenlerin araştırılması, bu değişkenlerin ortaya konulması ve analiz edilmesi oluşan ve olası oluşacak sorunların çözümü için ihtiyaç olan planlama ve çalışmaların yapılmasını kolaylaştıracaktır ve çalışmaların yapılmasına olanak sağlayacaktır.

Araştırmanın alt problemleri:

1. Ortaokul ve lise öğrencilerinde ele alınan sosyo demografik değişkenlerle (yaş, sınıf düzeyi, aile gelir düzeyi) bağımlı değişkenler (internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlük) arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Katılımcılarda bağımlı değişkenler (internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlük) arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Kadın öğrencilerle erkek öğrenciler bağımlı değişken düzeyleri bakımından farklılaşmakta mıdır?
4. Ortaokul ve lise öğrencileri arasında bağımlı değişken düzeyleri bakımından anlamlı fark var mıdır?

5. Ailenin gelir düzeyi temelinde oluşturulan gruplar (Düşük, orta, yüksek) arasında bağımlı değişken düzeyleri bakımından anlamlı fark var mıdır?
6. Ortaokul ve lise öğrencilerinde internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı ve belirsizliğe tahammülsüzlük akademik erteleme düzeyini yordamakta mıdır?
7. Ortaokul ve lise öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı, belirsizliğe tahammülsüzlük ve akademik erteleme düzeyini yordamakta mıdır?
8. Ortaokul ve lise öğrencilerinde teknolojiye erişim olanakları internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığını yordamakta mıdır?

Araştırmanın Önemi

Literatüre bakıldığında, internet ve sosyal medya bağımlılığı, belirsizliğe tahammülsüzlük ve akademik erteleme kavramlarının farklı değişkenlerle ilişkisinin ayrı ayrı incelendiği çalışmalar bulunmakla birlikte ülkemizde ortaokul ve lise öğrencilerinde internet ve sosyal medya bağımlılığı, belirsizliğe tahammülsüzlük ve akademik erteleme kavramlarının bir arada incelendiği görece yeterli düzeyde bir çalışma bulunamamıştır. Çalışmanın bu değişkenlerin birbiriyle olan ilişkisinin inceleyen ilk çalışma olması yönünden değerli olduğu ve alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yapılan çalışmaların örneklemelerinin çoğunlukla üniversite öğrencileri olduğu, ortaokul ve lise öğrencilerinden oluşan bu çalışmanın alana ve gelecek çalışmalara kaynak olması hedeflenmektedir.

Pandemi süreci ile başlayan internet ve sosyal medya kullanımındaki artış, ortaokul ve lise öğrencilerinde internet ve sosyal medya bağımlılık düzeyleri ile belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerinin incelenmesi sağlıklı internet kullanımına dair uygulamalara rehberlik edeceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırmanın örnekleme, İstanbul, Ankara, Adana, Sivas ve Gaziantep illerinde, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında, ortaokul ve lise düzeyinde özel eğitim kurumlarında öğrenim gören tesadüfi olarak seçilmiş 448 öğrenciyle sınırlıdır.
- Araştırmada ortaokul ve lise öğrencilerine dair özellikler araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” ile elde edilen bilgilerle sınırlıdır.

- Araştırmada incelenen “İnternet Bağımlılığı” düzeyi Kutlu ve diğerleri (2016) tarafından geliştirilen “Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu (YİBT-KF)” maddeleri ile ölçülen özelliklerle sınırlıdır.
- Araştırmada incelenen “Sosyal Medya Bağımlılığı” düzeyi Özgenel ve diğerleri (2019) tarafından geliştirilen “Ergenler için Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (ESMBÖ)” maddeleri ile ölçülen özelliklerle sınırlıdır.
- Araştırmada incelenen “Akademik Erteleme” düzeyi Çakıcı (2003) tarafından geliştirilen “Akademik Erteleme Ölçeği (AEÖ)” maddeleri ile ölçülen özelliklerle sınırlıdır.
- “Belirsizliğe Tahammülsüzlük” düzeyi Carleton, Norton ve Asmundson (2007) tarafından geliştirilmiş, Sarıçam ve diğerleri tarafından (2014) Türkçe’ ye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılan “**Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ-12)**” maddeleri ile ölçülen özelliklerle sınırlıdır.

Tanımlar:

Bağımlılık: Fiziksel, ruhsal ya da sosyal olarak kişiyi rahatsız eden etkileri olmasına rağmen, bir maddenin ve/veya nesnenin kullanımına devam etmek, kullanım isteğinin durdurulamaması, karşı direnç geliştirilse dahi ve bırakılamamasıdır. Bireyin günlük işlevlerinde aksamalara neden olmasına rağmen kişinin bunları kullanımına devam etmesi halidir (Toker Uğurlu ve diğerleri, 2012).

İnternet Bağımlılığı:

Teknoloji bağımlılığının altında tanımlanan ve çalışılan internet bağımlılığı; sadece teknolojik ve cihazlarla uzun süre vakit geçirme hali değil, kişinin internet kullanımı ile ilgili kontrolünü kaybetmesi, kendine hakim olamama halidir (Öner, Çakır, 2019).

İnternet bağımlılığı kavramı normalin dışında internet kullanımı anlamına gelen patolojik ve problemlili internet kullanımı olarak farklı şekilde de ifade edilmektedir (Taş, 2017).

Sosyal Medya Bağımlılığı:

Sosyal medya da harcanan sürenin, zamanla artması ve kişinin sosyal medya da geçirdiği süre nedeniyle günlük yaşamındaki diğer işlevini olumsuz şekilde etkilemesi durumudur (Durar, 2018).

Akademik Erteleme:

Kişinin yıl içinde ve yıl sonunda teslim edeceği ödevler, sınav hazırlıkları gibi akademik çalışmalara dair tüm sorumluluklarını son anda yapılması durumudur (Balkıs ve diğerleri, 2006)

Belirsizliğe Tahammülsüzlük:

Kişi hayatındaki belirsiz durumlara bir takım bilişsel, duygusal ve davranışsal tepkiler verir (Coşkun, 2019).

Gerçekleşmeme ihtimali çok yüksek olsa bile, belirsiz durumlar kişi tarafından tehdit, endişe, kaygı ve rahatsızlık verici durumlar olarak değerlendirilir. Belirsizliğe tahammülsüzlük ise; kişinin bu belirsiz durumlardan, kaçınılması gerektiğine dair değerlendirme halidir (Geçgin, Sahrañç, 2017).

BÖLÜM 1: KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

Literatüre bakıldığında, internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlük kavramlarının farklı değişkenlerle ilişkisinin ayrı ayrı incelendiği çalışmalar mevcuttur. Fakat ülkemizde ortaokul ve lise öğrencilerinde internet ve sosyal medya bağımlılığı, akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlük kavramlarının bir arada incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Var olan çalışmalarsa; ilgili değişkenlerin ayrı ayrı diğer ilgili değişkenlerle ilişkisine yoğunlaşmakta ve çoğunlukla örneklemelerin üniversite öğrencilerinden oluşturulduğu görülmüştür.

Teknoloji çağı ile başlayan pandemi süreciyle birlikte pekişen ve artan, artmaya da devam eden internet kullanımının içeriğinin her geçen gün şekillendiği görülmektedir. Bu çeşitliliğin aşırı kullanımla birlikte özellikle genç bireylerin sorumluluklarının önüne geçeceğine dair çekinceler, akademik olarak harekete geçememe, kariyer planları yapamama, atalet ve belirsizliğe tahammülsüzlük hallerinin oluşturduğu olumsuz etkiler birbiri ile ilişkili bu kavramların incelenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

İnternet ve sosyal medya kullanımının bireysel olarak kontrol sorumluluğunun yanı sıra akademik harekete geçme eylemi de birçok bozucu etkiye karşın, bir eylem halidir. Örneğin; harekete geçmeye engel olan meseleler arasında doğru zaman yönetimi yapamamak, hedef yetersizliği ve harekete geçmeye karşın motivasyon düşüklüğünün olduğu görülmektedir. Bunlarla ilgili eylem planları geliştirmek gerekliliği, kişinin bu bozucu etkilere karşıt bir eylem ortaya koyması halidir.

Kişinin doğası gereği belirsizliği ortadan kaldırmak, var olanlar değişkenlerle birlikte denge kalma ihtiyacı vardır.

Ergenlik döneminde de dönemin doğası gereği; bireyin ailesi ile birlikte olmaya karşın birey olma ayrışma çabası ve bunun oluşturduğu birtakım ihtiyaçlar, zorlanmalar olduğu bilinmektedir.

Duygu, düşünce ve davranış değişimlerinin yanı sıra, girilmesi gereken sınavlar, yapılması gereken ödevler, aile ve okuldan gelen sorumluluklar buna ek geleceğe dair belirsizlik, bireyin belirsizliğe dair tahammül düzeyinin düşmesine neden olabilmektedir. Buradan yola çıkarak internet ve sosyal medya bağımlılığı, akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlük kavramları kavramsal ve kuramsal olarak açıklamaya

alışılmıştır. Alanyazın alışmaları incelenmiş, yoğunluklu niversite öğrencileri ile yapılan çalışma bulguları yordanarak, bu çalışma kapsamında ortaokul ve lise örneklemenin bulguları kıyaslanmaya çalışılmıştır.

1.1 İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı

1.1.1 Bağımlılık Kavramı, İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı

İnternet kullanımı artık tercih olmaktan çıkmış, birçoğumuz için zorunluluk haline gelmiştir. İnternet 2000’li yılların başlarında sosyal ağlarla birlikte, iletişime insanların fikirlerini, deneyimlerini evrimii paylaşma imkanı vermiştir. Bu deneyimi evrimii paylaşma imkanı kişilerin internet üzerinden çift yönlü bir iletişim kurmasını sağlamıştır. Bu durumda sosyal medya kavramının gelişmesine zemin hazırlamıştır (Büyükgebiz Koca, Tunca, 2020).

Hayatımızın olamazsa olmazlarından biri haline gelen internetin ortaya çıkış sebebi; bilgiye kolay ve güvenli bir biçimde ulaşmak ve iletişimi kolaylaştırmaktır (Arısoy, 2019:).

Buna ek olarak, eğlenceli ve keyifli zaman geçirmek ve diğer kişilerle eř zamanlı iletişimde bulunabilme imkanı sağlamaktadır. Ancak internet hayatımızı kolaylaştırmasının yanı sıra birtakım sorunlara da yol açtığı bilinmektedir (Balcı, Birol, 2009).

Teknoloji bağımlılığının altında tanımlanan ve çalışılan internet bağımlılığı kavramı; sadece teknolojik ve cihazlarla uzun süre vakit geçirme hali olarak tanımlanamamaktadır. İnternet bağımlılığı; kişinin internet kullanımı sırasında kontrolünü kaybetmesi, bu konuda kendine hakim olamaması halidir (ner, akır, 2019).

Yapılan araştırmalar göstermektedir ki, her geçen yıl teknoloji ve internet kullanım oranları artmıştır. 2021 yılı Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK) bulgularına göre; 6- 15 yaş çocukların %82, 7 sinin internet kullandığı görülmüştür. Bu bulgulara bağlı olarak; çocukların bilişim teknolojileri kullanımları amaçlarının %86, 2’si çevrim içi derse girmek, %83,6’sı dev ya da öğrenme sebebiyle interneti kullandığı, %66,1’i ise oyun oynamak ya da indirmek için kullandığı görülmektedir. Düzenli internet kullanımı olan 6-15 çocukların; %31, 3’nn sosyal medya kullandığı, yaklaşık olarak günde 3 saat sosyal medyada vakit geçirdikleri görülmüştür. Bu bulgular arasında, çocukların en az bir bilişim teknoloji ürününün sadece kendi kullanımlarına ait olduğu da görülmektedir.

Bazı kişiler tarafından tahmin edilenden fazla bir biçimde internetin kullanılıyor olması nedeniyle, “internet bağımlılığı” kavramı bağımlılık türleri arasında kısmen daha yeni bir kavram olsa da yerini almıştır (Arısoy, 2019).

Bağımlılık kompleks bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bağımlılık türlerinden biri olan teknoloji bağımlılığı; akıllı cihazlar, telefon, bilgisayar gibi cihazların internetle birleşmesiyle saatlerce kullanımı olarak tanımlanmaktadır. Bu durumun fiziksel, psikolojik ve sosyal alanda şikayetlere neden olması nedeniyle kontrol altına alma yöntemleri üzerine çalışmalar yapılması gerekliliğini beraberinde getirmektedir (<https://www.yedam.org.tr/teknoloji-bagimliliği>).

1.1.2 İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığını Etkileyen Etmenler

Young’a (1998) diğer bağımlılıklarda olduğu gibi internet bağımlılığı da kişide; kişisel, ailevi ve mesleki sorunlara neden olmaktadır.

İnternet ve sosyal medyanın aşırı kullanımının; bireylerin yaşamlarında meşguliyet buna bağlı günlük işlerini aksatma, duygu durumunu düzenlemede zorlanma, uykusuzluk gibi sorunlara neden olduğu görülmüştür. Bu nedenle internet ve sosyal medya bağımlılığı kavram olarak bağımlılık türleri arasına alınmıştır (Ünal, 2015).

İnternet bağımlılığı olan kişilerde uyku düzeninin bozulduğu ve fiziksel yorgunlukların arttığı görülmektedir (Balci, Birol, 2009).

Kişinin zamanını kontrol edememe güçlük yaşadığı, günlük hayatını etkileyen işlev bozulmalarının olabileceği de paylaşılmıştır (Büyükgebiz Koca, Tunca, 2020).

İnternet bağımlılığı ve oluşturduğu olumsuz etkiler gençlerde; belirli bir zaman diliminde, hedeflerini gerçekleştirmek için planlı ve programlı, kişisel performans gösterememelerine neden olmaktadır. Bu nedenle, akademik erteleme davranışı göstermektedirler. Bu da kişilerin, akademik erteleme davranışı göstermeyenlere kişilere göre daha düşük akademik başarıya sahip oldukları görülmektedir (Bulut, 2014:19).

Aktaş’ın (2018) bulgularına göre; ortaokul öğrencilerinin internet bağımlılığı ile oyun bağımlılığı arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu da internet bağımlılığı arttıkça paralel şekilde oyun bağımlılığının da arttığı anlamına gelmektedir.

Öğrencilerin interneti yüksek oranda sosyal medya, haberleşmek için kullandığı buna ek; ders ödevi araştırmak, dizi film izlemek, uygulama indirmek, oyun oynamak, haber okumak, alışveriş yapmak, arkadaş bulmak amacıyla kullandıkları görülmektedir. Buna

ek bu çalışmadaki 355 lise öğrencisinin %50'den fazlası, internet kullanımlarının anne babaları tarafından denetlenmediğini ifade etmişlerdir (Yüksel ve diğerleri, 2020).

Aileler çeşitli şekillerde teknolojik araçlara erişebilmeleri için çocuklarına olanak ve kolaylık sağladıkları görülmektedir. Bunun nedenlerinin; çocuklarının ebeveynleriyle ortak bir şeyler yapmaktan keyif almamaları, akranlarının da kullanımı ve sosyalleşme alanı olarak sanal ortamların tercih edilmesi olduğu görülmüştür. Bunların yanı sıra, bunların herkes tarafından kullanılıyor olmasının zararlı olabileceğini düşündürmemesi, dışarıda çeşitli zararlı maddelerin kullanılması yerine evde ekrana maruz kalmalarını tercih ettikleri ve evde bu şekilde olmalarının daha güvende olduklarına dair düşünceler olduğu belirtilmektedir (Gökel, 2020).

Problemlili internet kullanımı olan öğrencilerin, aile ve akranları içinde kendini yalnız hissedenden, akademik başarıya güdülenmek yerine sosyalleşme sorunlarını internet, bilgisayar oyunları ve sosyal medya ile yeni bir sosyalleşme olanağı olarak görebildikleri düşünülmektedir. Böylesi bir durumda, öğrencinin akademik konulara ilgisini yönlendirmesi yerine, internete yönelmesi ve problemlili internet kullanım davranışı ortaya koymasının olağan bir sonucu olacağı fikrine ulaşılmıştır.

1.1.3 Kuramsal Yaklaşımlar

İnternet ve sosyal medya, arkadaş bulmak ve/veya aynı ilgilere sahip olan kişiler ile günlük hayat içerisinde iletişim kurma fırsatı sunmaktadır. Bu nedenle, kişiler tarafından internet ve sosyal medya kullanım oranları artmıştır. Özellikle sosyal medya bireyi merkeze alan yapısı ile bağımlılık davranışının ortaya çıkışını kolaylaştırmaktadır (Taş, 2017).

Gereğinden fazla internet ve sosyal medya ile ilgilenen gençler, aileleri ve diğer kişiler tarafından oldukça normal karşılanmaktadır. Ancak bu fazla internet ve sosyal medya kullanımı, norm dışı bir durum olduğundan gençleri olumsuz şekilde etkilemektedir. Bu olumsuz etkilerden biri olan, gençlerin kendilerine internette ayrı bir dünya oluşturmaları aynı zamanda bu aşırı kullanımın sonucu niteliğindedir. Gençler internette oluşturdıkları bu ayrı dünya nedeniyle, var oldukları gerçeklik diğer bir deyişle gerçek hayat arasında bir denge kuramamaktadır (Büyükgebiz Koca, Tunca, 2020).

Bağımlılık, fiziksel, ruhsal ya da sosyal olarak kişiyi rahatsız eden etkileri olmasına rağmen, bir maddenin ve/veya nesnenin kullanımına devam etmek, kullanım isteğinin

durdurulamaması, karşı direnç geliştirilse dahi ve bırakılamamasıdır. Bireyin günlük işlevlerinde aksamalara neden olmasına rağmen kişinin bunları kullanımına devam etmesi halidir (Toker Uğurlu ve diğerleri, 2012).

Bağımlılık; tütün, alkol, madde, teknoloji ve kumar bağımlılığı şeklinde çeşitlendirilmekte, kullanılan madde ve bağımlılık türüne göre gruplandırılmaktadır (<https://www.yedam.org.tr/bagimlilik-turleri>).

Bağımlı birey; kullandığı bir madde ve veya nesne ile ortaya koymaya çalıştığı davranış üzerindeki kontrolünü kaybetmektedir. Bu bireyler, kullandığı maddeyi ve/ veya nesneyi tahmininden daha uzun sürede kullanır. Kişi bu maddeyi ve/veya nesneyi daha öncesinde bırakmayı denemesine rağmen bırakamaz, zamanın çoğunu o madde veya nesneyi bulmak ve kullanmak için harcar ve olumsuz etkilerine rağmen onu kullanmaya devam eder (<https://www.yedam.org.tr/bagimlilik-turleri>).

Bağımlılık hali bireyin aile, toplum ve kültür yapısı göz önünde bulundurularak, bebeklik döneminden bulunduğu döneme kadar olan sürecin bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmelidir (<https://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/bagimlilik-nedir>).

İnsan doğası gereği sosyal bir varlıktır. İletişim ve temas kurmak, yalnız kalmamak, beğenilmek gibi nedenlerle sosyal medya araçlarını kullanmaktadırlar. Bu belirtilen ve belirtilmeyen tüm faydalar sosyal medyanın daha fazla kullanılmasına neden olmaktadır. Sosyal kaynak olarak kullanılan internet ve sosyal medya fazla kullanıldığında, kişinin eğitim veya kariyer süreç ve şansını olumsuz etkilenmektedir (Özgenel, Canpolat, Ekşi, 2018).

Sosyal medya kişiye bir sosyal ağ imkanı aynı zamanda kullanıcı tarafından oluşturulan kişisel profil imkanı sunar. Bu sayede kişi arkadaşlarıyla etkileşime girebilir. Ortak çıkarlar temelinde oluşturulmuş sanal topluluklar, kişinin paylaşımları ile mutlu olmasına bu saye de sosyal ağlarda daha fazla zaman geçirmesine neden olmaktadır. Sonucunda da bağımlılık olarak tanımlayabileceğimiz, davranışlar görülmektedir. Kişinin sosyal medyada geçirdiği sürenin uzaması, bağımlılığının da artmasına neden olmaktadır (Utma, 2019).

Günlük hayatı büyük oranda etkileyen, teknolojinin gelişmesi ile birlikte giderek artan bilinçsiz internet kullanımı kişisel ve toplumsal yaşama dair sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle de internetin aşırı kullanımı, internette geçirilen zamanın kontrol edilememesi, internete ulaşılama durumunda oluşan endişe hissi, internetle

geçirilen zamanı yönetememe, aile ve sosyal çevre ile etkileşimin azaltılması gibi sorunlar görülmektedir. Aşırı internet kullanımı sonucunda ortaya çıkan, akademik, ekonomik, ailevi ve meslek hayata dair olumsuz etkiler nedenleriyle aşırı internet kullanımı “problemlili” bir durum olarak tanımlanmaktadır (Reisoğlu, Gedik ve Göktaş, 2013).

1.1.4 İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı ile İlgili Araştırma Bulguları

Barker (2009) göre, kadınlar ve erkekler sosyal medyayı farklı amaçlarla kullanmaktadır. Kadınların sosyal medya kullanım amaçları, daha çok arkadaşlarıyla iletişim kurmak, eğlenceli vakit geçirmek iken, erkeklerin sosyal medya kullanım amaçlarının daha çok sosyal denge kurmak, öğrenmek ve sosyal kimlik doyumu olduğu görülmüştür (Ünal, 2015).

Lise öğrencileri ile yapılan bazı çalışmalarda, kadınların erkeklere göre daha fazla sosyal medya bağımlılığı olduğu görülmüştür (Güney, Taştepe, 2020, Öner, Çakır, 2019, Kaplan, 2016).

Bu bulgular, Chittaro ve Vianello (2013)’ın, kadın öğrencilerin çevrim-içi sosyal ilişkilerinde, daha güvenilir iletişim yöntemleri oluşturarak çevrim içi sosyal ilişkileri her zaman çekici, güncel ve etkili buluyor olması bilgisi ile açıklanabilir (Öner, Çakır, 2019). Erkek öğrencilerin internet bağımlılık düzeyinin, kadın öğrencilerin internet bağımlılık düzeyinden anlamlı olarak daha yüksek olduğuna dair alan yazın çalışmalarında bulgulara rastlanmıştır (Atamtürk ve diğerleri, 2020, Kuzucu ve diğerleri, 2015, Yılmaz ve diğerleri, 2014).

Cinsiyetin internet bağımlılığı üzerinde ayırt edici bir etkisi olmadığına dair araştırma bulguları olduğu da görülmüştür (Balcı, Birol, 2009, Göldağ, 2017, Demir, Kutlu, 2017). Bu bulgulardan yola çıkarak, alanyazın çalışmaları incelendiğinde internet bağımlılığı ve cinsiyet arasında tutarlı bir bulguya rastlanmamıştır.

Lise öğrencilerinin sınıf seviyesine (9-10-11-12. sınıf) göre; internet ve sosyal medya bağımlılık düzeyinin anlamlı bir fark olmadığı bulgular arasındadır (Deniz, Gürültü, 2018, Uslu, 2019, Güney, Taştepe, 2020, Balcı, Birol, 2009).

Ortaokul öğrencilerinin sınıf seviyesine (5-6-7-8. sınıf) göre; internet ve sosyal medya bağımlılık düzeyinin anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür (Çeliker, 2020).

8. sınıf öğrencilerinin 6. ve 7. sınıf öğrencilerine göre internet bağımlılık düzeylerinin anlamlı şekilde farklı olduğu görülmüştür (Kısa, Karageyim Karşıdağ, 2021).

7. sınıf öğrencilerinin internet bağımlılık puanları 5. sınıf öğrencilerinin puanlarına göre daha fazla olduğu görülmüştür (Ayyıldız Kuzlu ve diğerlerine, 2023).

Görece sınırlı sayıdaki literatürdeki bulgular incelendiğinde, öğrencilerin yaşı arttıkça internet bağımlılığının arttığı görülmektedir.

İnternet kullanımına dair gün bazlı süreler ile internet bağımlılığı arasında anlamlı bir fark olmadığı bulgular arasındadır (Atamtürk ve diğerleri 2020).

İnternette geçirilen sürelerin artması, internet bağımlılığı düzeylerini artırmaktadır (Çeliker, 2020, Demir ve Kutlu, 2017, Ünsan Seydooğulları ve diğerleri, 2022, Günlü ve Ceyhan, 2016).

Öğrencilerinde anne eğitim düzeyi ile internet bağımlılığı sosyal medya bağımlılığı düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Tuna, 2015, Türkmen 2019, Kanat, 2020).

Gültekin ve Aydemir'in (2021) çalışmasının bulgularına göre, ilkokul ve ortaokul son sınıf öğrencilerinde ailesinin aylık geliri ile internet bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Bulgulara göre ailenin gelir düzeyi arttıkça, internet bağımlılık düzeyinde de artış olduğu gözlenmiştir.

Ailesinin gelirini yeterli bulmayan lise öğrencilerinin, ailesinin gelirini yeterli bulan öğrencilere göre internet bağımlılığı puan ortalamalarının anlamlı olarak daha fazla olduğu görülmüştür (Ergüt, 2020).

Alan yazın çalışmaları incelendiğinde internet ve sosyal medya bağımlılığı ile aile gelir düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen sınırlı sayıda araştırma olduğu görülmüştür.

1.2 Erteleme ve Akademik Erteleme

1.2.1 Erteleme ve Akademik Erteleme Kavramı

Akademik erteleme Senecal, Julien ve Guay (2003) tarafından gerçekçi olmayan nedenlerle akademik çalışmaların başlanmasını ya da tamamlanmasını ileri bir zamana bırakma eğilimi şeklinde tanımlanmaktadır (Bulut, 2014).

Akademik erteleme ev ödevleri, yıl içi ve yıl sonu teslim edilecek ödevleri, sınavlara hazırlanma gibi akademik hazırlık ve çalışmaların son dakikada yapılması durumudur (Balkıs ve diğerleri 2006).

TDK de ertelemek, sonraya bırakmak olarak tanımlansa da kavram olarak net bir ifade ile açıklanmamaktadır (<https://sozluk.gov.tr/>).

Erteleme davranışı; başta kişilere keyif veren bir eylem olarak değerlendirilmesine rağmen süreçte kişinin başta hayatını ve akademik performansını olumsuz yönde etkilemektedir (Cerit, 2019).

Öğrencilerden ortaokul ve lise döneminde akademik performanslarına dair fazla sorumluluk almaları beklense de öğrencilerin bireysel iç ve dış kaynaklarına bağlı erteleme davranışı doğal bir biçimde ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Solomon ve Rothblum (1984) erteleme kavramı, yapılması gereken işlerin kişinin kendisi tarafından rahatsız edici bir duruma gelene kadar gereksiz bir biçimde geciktirilmesi olarak ifade edilmektedir. Bunun yanı sıra akademik erteleme kavramını, öğrencilerin ev ödevlerinin, sınav hazırlıklarının ya da dönem sonuna teslim edilecek ödevlerinin son anda yapılması tanımlamışlardır (Bulut, 2014).

Erteleme davranışı üzerine literatürde kavramın ve nedenlerinin tanımlanmasında bir uzlaşma olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte, erteleme davranışını tanımlamak adına, erteleme davranışı nedeni olarak erteleme hem davranışsal hem bilişsel hem de duyuşsal boyutları olduğuna dair ortak bir görüş vardır. (Çakıcı, 2003).

1.2.2 Akademik Ertelemeyi Etkileyen Etmenler

Bu alanda yapılmış çalışmalar değerlendirildiğinde, Özer'in (2009), bir grup lise öğrencisiyle yaptığı çalışmada, akademik erteleme muhtemel nedenleri olarak; karar verme güçlüğü, tembellik ve risk alma davranışları olarak belirtilmiştir.

Aydoğan, Özbay (2012), akademik erteleme davranışının zaman yönetimi, akademik görevin niteliği, kişilik özellikleri, motivasyon, başarısız olacağına dair korku düzeyi, cinsiyet, kendine saygı gibi farklı değişkenlerle ilişkili olduğu eklemiştir.

Cerit (2019), akademik erteleme davranışı;

- Çalışma alışkanlığının kazanılmaması,
- Göreve ile birey arasında uyumsuzluk,
- Gerçekçi olmayan düşüncelere sahip olma,
- Gerçekler ile hedeflerin uyumsuzluğu,
- Dikkat eksikliği gibi nedenlerle de ortaya çıkabildiğini belirtmiştir.

Milgram ve diğerkleri (1988), bir işin yapılmayı istenmesi ya da istenmemesi o işin, kişi tarafından yapma motivasyon ve hızını etkilemektedir. Kişinin bir işi yapma istediğı arttıkça kişinin motive olma düzeyi artmakta ve buna bağılı olarak erteleme davranışı azalmaktadır. Kişi tarafından bir iş yapılmak istenmiyor ise kişi bu iş için herhangi bir çaba içerisinde girmemekte hatta bu iş için bir çaba içerisinde girmekten kaçınma davranışı göstermektedir (Cerit, 2019).

1.2.3 Kuramsal Yaklaşımlar

Her gecikme davranışı, erteleme davranışı değildir. Gecikme davranışının bir erteleme eylemi olabilmesi için; sonucun olan durumdan daha kötü olacağı biliniyor olmasına rağmen kişi tarafından yapılması gereken eylemin geciktirilmiş olması gerekir. Amacına uygun şekilde yapılan gecikmeler işlevsel ve olumlu olarak nitelendirilmektedir. Bu durum ön hazırlık yapılması, araştırma ve içselleştirilmesinin gerektiğı durumlar olabildiğı gibi, stratejik gecikme olarak tanımlanmaktadır. Stratejik gecikme davranışının bazı avantajları olduğundan bahsedilebilir. Ancak işlevsel olmayan gecikme diğerk bir deyişle erteleme davranışı; işten kaçınma, işi erteleme ve daha sonra yapacağına ifade etmesine karşın farklı işlerle uğraşma ve gecikmenin sebeplerini haklı çıkaracak mazeretler bulma davranışlarını beraberinde getirmektedir (Can, 2018).

Birey için erteleme davranışı en başında keyif vericidir. Ancak kişi zamanla erteleme davranışının olumsuz etki ve sonuçlarını fark eder. Buna rağmen kişi erteleme davranışını yeniden yapmayacağını ifade etse de aynı erteleme davranışını ısrarla devam ettirebilir (Cerit, 2019).

Alan yazın çalışmaları incelendiğinde öğrencilerin akademik erteleme davranışının çeşitli nedenleri olduğu görölmektedir. Bu alanda yapılmış çalışmalar değerlendirildiğinde, akademik erteleme davranışının; zaman yönetimi, akademik görevin niteliğı, motivasyon düzeyi, kişinin başarısız olacağına dair korku düzeyi, cinsiyet, kendine sayğı, benliğin algılanan değeri ve kişilik özellikleri gibi farklı değişkenlerle ilişkili olduğu görölmektedir (Aydoğan, Özbay, 2012).

Bulut (2014), öğrencilerin harekete geçme davranışının, genel özelliklerinin yanı sıra sosyo ekonomik düzeyi, geleceğe dair umut düzeyi, stres kaynaklarının düzeyleri ve sosyal kaynaklarından etkilediğini belirtmektedir.

Solomon ve Rothblum (1984), akademik erteleme davranışı gösteren kişilerin akademik görevlerini her zaman ertelediğini ifade etmektedir. Sürekli akademik erteleme yapan kişilerin buna bağlı olarak kaygı yaşadıkları görülmektedir. Bu nedendir ki; akademik erteleme davranışı, akademik erteleme davranışına bağlı kaygı yaşantısı ile birlikte iki aşamada görülmektedir (Cerit, 2019).

Erteleme davranışı birçok nedenden kaynaklanmaktadır. Bununla akademik erteleme davranışı birçok şekilde de tanımlanmakta ve türlere ayrılmaktadır.

Akademik erteleme kişiler için sadece olumsuz değil, olumlu da olmak üzere iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. Olumlu olarak tanımlanan akademik erteleme, gerekli olmayan işlerden kaçınmak olarak gösterilen eylemlerdir. Olumsuz olarak ise, hayatı devam ettirebilmek için gerekli iş ve işlemlerden kaçınmak olarak gösterilen eylemler olarak karşımıza çıkmaktadır (Cerit, 2019).

Milgram (1992), erteleme davranışının teknolojinin geliştiği bir yaşamda önemli olduğuna vurgu yapmış ve modern çağın bir sorunu olarak ifade etmiştir. Ancak alan yazınları incelendiğinde erteleme davranışı için bunun tek neden olmadığı görülmektedir (Çakıcı, 2003).

Uzun ve Demir (2015), erteleme davranışının literatürde dört ana başlık altında toplandığını ifade etmişlerdir. Bunlar içinde en yaygın olarak görüleni; kişinin yapması gereken sınava hazırlanmak, ödevlerini yapmak gibi akademik görev ve sorumluluklarını yapmaması veya son ana bırakması hali olan akademik ertelemedir. Bunun dışında ertelemenin diğer türleri arasında; düzenli yapılması gereken işlerin ertelenmesi, karar vermenin ertelenmesi ve kompulsif erteleme yer almaktadır.

Franziska ve diğerleri (2007) akademik erteleme davranışını, motivasyonel bir problem olarak tanımlamışlardır. Kişi ihtiyacı olan düzeyde motivasyona sahip olmadığında, yapması gereken işler yerine farklı işlerle ilgilenmektedir. Akademik olarak erteleme düzeyi fazla olan kişilerinse, akademik sorumluluk, görev ve çalışmalarına daha az motive olabildikleri görülmektedir (Cerit, 2019).

Akademik erteleme davranışı, akademik bir çalışma ya da görevi bir diğer güne bırakma halidir.

Senecal ve diğerleri (1995) erteleme davranışını motivasyonel problem olarak ele almanın yanı sıra, zaman yönetimi becerilerinin zayıflık olarak da tanımlamaya çalışmışlardır (Aydoğan, Özbay, 2012).

Emmett, (2004) yapılan işin geri bildirim süresinin ve sonuçlarının uzamasının kişide işe yönelik istek kaybının olduğunu ifade etmiştir. Geri bildirim alan bireylerin işlerine daha motive biçimde devam edebilmektedir. Erteleme davranışının açığa çıkması, motivasyon eksikliğinin nedeni olarak görülmektedir (Cerit, 2019).

Tüm bunlarla birlikte erteleme davranışı ile ilgili yapılan çalışmaların çoğu, erteleme olumsuzluğuna dikkat çekmektedir.

1.2.4 Akademik Erteleme ile İlgili Araştırma Bulguları

Alan yazın çalışmaları incelendiğinde; kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden daha az akademik erteleme davranışını sergilediği görülmektedir (Akba, 2010, Aydoğan, Özbay, 2012, Aydoğan, 2008, Çetin, 2016, Demir, 2018, Güngör, Koçak, 2020, Kandemir, 2010, Kara, Yıldırım, 2020, Tanrıkulu, 2013, Uzun, Deniz, 2017).

Akademik erteleme davranışının sınıf düzeylerine ilişkisini inceleyen çalışmalar incelendiğinde; 9. sınıf ile 11. sınıf arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür (Uzun, Deniz, 2017).

Ancak öğrencilerin akademik erteleme davranışı ile sınıf düzeyi arasında anlamlı düzeyde fark olmadığına dair bulgular da literatürde yer almaktadır (Arslan, 2013, Çeliker, 2020, Demir, 2020).

Ancak görece sayıca fazla çalışma bulguna göre; sınıf düzeyi arttıkça, akademik erteleme davranış düzeyinin de artmaktadır. Alan çalışmaları incelendiğinde bu bulguyu destekler görece sayıca fazla çalışma olduğu görülmüştür (Can, 2018, Kara, 2019, Çelikkaleli, Akba, 2013, Çetin, 2016, Kara, Yıldırım, 2020, Yiğit, Dilmaç, 2011).

Üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışı ile internet kullanımına dair günlük süreler arasında anlamlı bir fark görülmemiştir (Atamtürk ve diğerleri, 2020).

Ancak akademik erteleme davranışının düzeyi ile günlük süreler arasındaki ortalamalar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Diğer bir deyişle, günlük sürelerin ortalamaları arttıkça akademik erteleme davranışı da artmaktadır. İnternet kullanımının artmasıyla akademik güdülenme düzeyinin anlamlı olarak azaldığı görülmüştür (Akbaba, Kaya, 2022, Demir, Kutlu, 2017, Gönül ve Ceyhan, 2017).

Akademik erteleme davranışı ile anne ve babanın eğitim düzeyini ayrı ayrı incelendiğinde aralarında anlamlı fark olmadığı görülmektedir (Arslan, 2013, Kara, 2019).

Akademik erteleme davranışı ile öğrencilerin aile gelir düzeyi arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir (Can, 2018, Demir, 2018, Demir, Baloğlu 2020, Kara, Yıldırım, 2020).

Bunlara ek akademik erteleme ile ilgili diğer değişkenler arasındaki bulgular incelendiğinde; düşük benlik saygısına sahip olan öğrencilerin akademik erteleme davranışının anlamlı düzeyde düşük olduğu yönünde bulgulara rastlanmıştır. Benlik saygısı anlamlı düzeyde akademik erteleme davranışını etkilemektedir (Tanrıkulu, 2013). Çakıcı (2003), 587 lise ve üniversite öğrencisinin yer aldığı çalışmada, akademik erteleme davranışının önemli bir diğer yordayıcısının akademik başarı olduğu görülmektedir. Bu bulgu, akademik başarı ile akademik erteleme davranışı arasında negatif bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Özer (2009) araştırma bulguları; öğrencilerin başarılı olamayacağına dair korku, karar vermede güçlük, gayret göstermeme gibi davranışının akademik ertelemeye sebep olduğu yönündedir.

Ortaokul ve lise öğrencileri için de akademik erteleme davranışı önemi bir konu olması rağmen, literatür incelendiğinde çalışmaların daha çok üniversite öğrencileri ile yapıldığı görülmüştür (Uzun, Deniz, 2017).

1.3 Belirsizliğe Tahammülsüzlük

1.3.1 Belirsizliğe Tahammülsüzlük Kavramı

Tıpkı akademik erteleme gibi belirsizliğe tahammülsüzlük kavramı da literatürde, farklı araştırmacılar tarafından farklı şekillerde tanımlanmaya çalışılmıştır.

Freeston ve arkadaşları (1994), belirsizliğe tahammülsüzlük kavramını; bireyin belirsizliğe yönelik günlük durumlar içerisinde bilişsel, duygusal ve davranışsal verdiği tepkiler olarak tanımlanmaktadır (Başer, 2016).

Sookman ve Pinard (1995), belirsizlik, yenilik ve önceden tahmin edilemeyen değişikliklerden dolayı zorlanma hali olarak tanımlanmıştır (Başer, 2016).

İnsanın bilmek arzusu, geleceğinden emin olma isteği belirsizlikler karşısında kişinin duygusal iyi oluş ve olumlu olma hali üzerinde olumlu olmayan etkiler oluşturur. Bu sebeptendir ki; belirli olmayan durumlar ya da olaylar karşısında kişi bir takım duygu, biliş ve davranış temelinde olumlu olmayan tepkiler verir. Bu diğer bir deyişle belirsizliğe tahammülsüzlük olarak tanımlanmaktadır (Sarıçam ve diğerleri, 2014).

Bireylerde kaygı yaratan bir durumların başında bilinmezlik veya belirsizlik gelmektedir. Birçok psikolojik ve uyum sorunları belirsizliğe tahammülsüzlükle ilişkilendirilmektedir (Geçgin, Sahranç, 2017).

Üniversite öğrencilerinde yapılan çalışma bulguları, belirsizliğe tahammülsüzlük ile duygusal iyi oluş arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişkide olduğunun literatürdeki bilgiyi desteklediği yönündedir (Erguvan, 2015).

Günlük hayat içinde birçok nedenle stres yaşarız, belirsizlikte en temel stres kaynaklarından. Belirsizlik kişilerde çaresizlik, umutsuzluk, eylemsizlik hali, gibi çeşitli sorunlara yol açabilir. Buna ek otomatik düşüncelerinde bireyin yaşamını zorlaştıran duygular yaşamasına neden olduğunu buna bağlı, belirsizliğe tahammül edebilmek adına, kişinin algısını yeniden yapılandırması belirsizlik ve strese karşı olumsuz duygu, düşünce ve davranışların önüne geçebileceğinden söz etmektedir (Parmaksız, 2021).

Belirsizliğe tahammülsüzlük, kişinin belirli olmayan durumları kaygı verici ve rahatsız edici görmesi halidir. Beklenmeyen durumlara olumsuzluk atfetme ve bu durumlardan kaçınılması gerektiğine inandığı görülmektedir. Belirsizliğe tahammülü olmayan kişilerin geleceğin belirsiz olma halini, adaletsiz buldukları görülmüştür. Buna ilişkin karamsarlık, kendinde problemlerle yüzleşebilme gücü gösterememe buna bağlı problemlerin çözülemeden kaldığı ve kaygıya neden olmaya devam ettikleri görülmektedir (Koçyiğit, 2019).

1.3.2 Kuramsal Yaklaşımlar

Belirsizlik; kişisel ve toplumsal konularda kişilerin hayatlarının birçok alanında karşılaşılan stres verici bir durum olarak kaçılması gereken bir durum olarak algılanır. Bazı kişiler tarafından bu durum başa çıkılabilir algılanırken bazıları için ise başa çıkılmaz olarak algılanır. Bu durum da kişilerin belirsizliğe tahammül düzeyleri hakkında bilgi verir (Armutlu, 2019).

Dugas, Buhr ve Ladouceur (2004), belirsizliğe tahammülsüzlüğün belirli olmayan durumlara karşısında, kişinin bir takım duygu, biliş ve davranış temelinde olumlu olmayan tepki verme eğilimi olarak tanımlamıştır (Uzun, 2020).

Belirsiz durumları bazı kişiler baş edilebilir olarak değerlendirirken, bazı kişiler bu durumları baş edilemez olarak değerlendirmektedirler. Belirsiz durumları baş edilemez

bulan kişiler, bu durumları tehdit edici uyaranlar olarak görür ve tehdit edici uyaranlar yokken dahi kendini güvende hissedemedikleri, yeterince emin olmaya ihtiyaç duydukları ve tatmin olmadıkları görülmektedir (Özmen, 2022).

Birey, belirsizlik tarafından tehdit edildiğini algılamaktadır. Oluşan bu algı ile kişi yenilik, karmaşa hali ve çözümsüz olma halini sonucunda boyun eğme ve inkar tepkileri verdiği görülmüştür (Erguvan, 2015).

Çoğunlukla belirsiz durumlar kişide kaygıya neden olmaktadır. Belirsizliğe tahammülsüz ve kaygı hali birbirinden farklı terimler olmasına rağmen ayrı ayrı değerlendirilmesi oldukça zordur. Kaygının artmasında belirsizliğe tahammülsüzlüğün önemli bir etkisi olduğu söylenebilir (Günay, 2022).

Aşırı kaygı hali kişide; olumsuz duygular, bir takım fizyolojik belirtiler, hoş olmayan düşünceler ve zihinsel anlamda kontrolünü kaybedildiğine dair çeşitli olumsuz etkilerin oluşmasına neden olur. Bu olumsuz etkilerin sıklığı ve yoğunluğu, oluşturduğu rahatsızlık nedeniyle kişinin tıbbi ve psikolojik yardım ihtiyacını beraberinde getirmektedir. Kişinin endişelenmesine neden olan durumlar devam etmemesine rağmen kişide farkındalık kazandırmak adına yarar sağladığı görülmektedir (Karataş, Uzun, 2018).

Ergenlik dönemi de dahil olmak üzere bireylerde gözlemlenen psikolojik ve uyum sorunlarının belirsizliğe tahammülsüzlükle ilişkilendirildiği görülmektedir (Geçgin, Sahranç, 2017).

Belirsizliğe tahammülsüzlük kişinin belirgin olmayan durumlarla veya olaylarla karşılaştığında verdiği tüm olumsuz tepkileri kapsamaktadır (Sarıçam ve diğerleri, 2014).

1.3.3 Belirsizliğe Tahammülsüzlük ile İlgili Araştırma Bulguları

Belirsizliğe tahammülsüzlük ile cinsiyet ilişkisine dair bulgular incelendiğinde; kadın ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür (Çırak, 2021, Erguvan, 2015, Geçgin, Sahranç, 2017, Koçyiğit, 2019, Yıldız, Güllü, 2018).

Koçyiğit'in (2019), çalışma bulgusuna göre ise; erkeklerin belirsizliğe tahammülsüz düzeylerinin kadınlara göre daha fazla olduğu görülmüştür.

Bazı çalışmalarda ise kadınların belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerinin daha fazla olduğunu görülmüştür (Günay, 2022, Kilit ve diğerleri, 2020, Uzun, Karataş, 2018, Özmen, 2022).

İncelenen çalışma bulgularına göre belirsizliğe tahammülsüzlük ve cinsiyet arasındaki ilişkiye dair ortak bir karara varılamadığı görülmektedir.

Ancak ulaşılan bazı kaynaklara göre; belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri ile öğrencilerin sınıf düzeyi arasında geleceğe yönelik kaygı açısından anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür (Coşkun, 2019, Çırak, 2021, Özmen, 2022, Kilit ve diğerleri, 2020).

Belirsizliğe tahammülsüzlük ile internet kullanımına dair günlük süreler arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür (Koçyiğit, 2019)

Belirsizliğe tahammülsüzlük ile anne ve babanın eğitim düzeyini ayrı ayrı incelendiğinde aralarında anlamlı fark olmadığı görülmektedir (Yıldız, Güllü, 2018).

Üniversite öğrencilerinde, belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin algılanan gelir düzeyi ile arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir (Coşkun, 2019, Çırak, 2021, Geçgin, Sahranç, 2017).

Karşıt görüş olarak, sosyo ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi, orta sosyo ekonomik düzeyine sahip olan öğrencilerden daha yüksek olduğu yönündedir. Gelir düzeyi arttıkça, belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin azaldığı söylenebilir (Yıldız, Güllü, 2018).

Belirsizliğe tahammülsüzlük ve aile gelir düzeyi arasındaki ilişkiye dair ortak bir karara varılamadığı görülmüştür.

Alan yazın çalışmaları incelendiğinde; belirsizliğe tahammülsüzlük ile diğer değişkenler arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmaların, görece çoğunlukla üniversite öğrencileri ile yapıldığı, ortaokul ve lise öğrencileri üzerine görece yeterli sayıda bulgu olmadığı görülmüştür.

1.4 İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı ile Akademik Erteleme ve Belirsizliğe Tahammülsüzlük Arasındaki İlişkiler

Lawless'e (2011) göre, internet kullanımı arttıkça erteleme davranışının arttığını ifade etmiştir. Diğer bir deyişle bu iki kavramın aralarında pozitif ilişki olduğu görülmüştür.

Bunun yanı sıra akademik olarak başarılı olan öğrencilerin daha az başarılı ve başarısız olan öğrencilere göre internet bağımlılık puanlarının düşük olduğu başka görülmüştür (Derin, Bilge, 2016).

7. ve 8. sınıf olan ortaokul öğrencilerinin sosyal medya bağımlılık düzeyleri arttıkça akademik erteleme davranışları da arttığı görülmüştür. Bu bulgu, öğrencilerinin akademik erteleme davranışı ile sosyal medya bağımlılık düzeyleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu yönündedir (Durdu, 2019).

18-26 yaşları arasındaki 412 kişi arasında yapılan çalışma bulgularına göre; akademik erteleme davranış ile telefon bağımlılığı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (Güngör, Koçak, 2020).

Akbaba, Kaya (2022), ortaokul öğrencilerinin, aşırı internet kullanımı ile akademik güdülenme arasında negatif düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Öğrencinin internet kullanımı azaldıkça; akademik olarak harekete geçme ve işi yapabileceğine dair inancını arttığını bulgular arasındadır.

Akademik başarısı yüksek olan lise öğrencilerinin, akademik başarısı orta ve düşük olan öğrencilere göre; interneti haftalık kullanma sürelerinin ve internet bağımlılık puanlarının daha düşük olduğu görülmüştür. İnterneti daha sağlıklı kullanan öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür (Yavuz, 2018).

İnternet ve sosyal medya bağımlılığı gibi akıllı telefon kullanımına dair bulgular birbirlerini destekler nitelikte olduğu görülmüştür.

Yapılan çalışmaların bulgularına dair değerlendirme yapıldığında, akademik başarı ile akademik erteleme davranışı arasında negatif bir ilişki olduğu görülmektedir. Öğrencilerin erteleme davranışı arttıkça, başarı düzeylerinin azaldığı görülmektedir.

Erteleme davranışı, kişi tarafından tehlikeli olarak değerlendirilen durumlardan kaçınmak adına ortaya konulan bir eylemdir. Erteleme davranışı sergileme eğilimi yüksek kişiler, belirsiz durumlarla başa çıkamadıklarını ifade etmektedirler. Kişilerin bu başa çıkamadıkları belirsizlik durumlarından hoşnut olmadıkları için erteleme davranışını sergiledikleri görülmektedir (Armutlu, 2019).

Akademik erteleme davranışı ile belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri arasında zayıf düzeyde anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu görülmüştür. Diğer bir deyişle, belirsizliğe tahammülsüzlük arttığında, akademik erteleme davranışının da zayıf düzeyde olmakla birlikte anlamlı şekilde arttığı görülmüştür (Günay, 2022).

Belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi ile internet bağımlılık düzeyi arasında da pozitif ve anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. (Koçyiğit, 2019).

İnternet ve sosyal medya bağımlılığı ile akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen alan yazın çalışmalarının görece yoğunlukla internet ve sosyal medya bağımlılığı ile akademik erteleme arasındaki ilişkisi üzerine olduğu görülmüştür. Akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlük değişkenleri ile internet ve sosyal medya bağımlılığı ile belirsizliğe tahammülsüzlük değişkenleri arasındaki ilişkileri ele alan sayıca az çalışmaya erişilebilmiştir.

BÖLÜM 2: YÖNTEM

2.1 Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma, ortaokul ve lise öğrencilerinde internet ve sosyal medya bağımlılığının belirsizliğe tahammülsüzlük ile akademik ertelemeye etkisinin incelendiği nicel bir araştırma olup ilişkisel tarama modelindedir.

2.2 Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini ortaokul ve lise düzeyinde özel eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler örneklemi; İstanbul, Ankara, Adana, Sivas, Gaziantep illerinde, ortaokul ve lise düzeyinde özel eğitim kurumlarında öğrenim gören tesadüfi olarak seçilmiş 448 öğrenci oluşturmaktadır.

2.3 Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak;

- Araştırmacı tarafından geliştirilen **Kişisel Bilgi Formu**,
- Kutlu ve diğerleri (2016) tarafından geliştirilen **Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu (YİBT-KF)**,
- Özgenel ve diğerleri (2019) tarafından geliştirilen **Ergenler için Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (ESMBÖ)**,
- Çakıcı (2003) tarafından geliştirilen **Akademik Erteleme Ölçeği (AEÖ)** ve
- Carleton, Norton ve Asmundson (2007) tarafından geliştirilmiş, Sarıçam ve diğerleri tarafından (2014) Türkçe' ye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılan **Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ-12)** kullanılmıştır.

Veri toplama araçlarının kullanımı okul rehber öğretmenlerine anlatılmış, araçlar hakkında bilgi sahibi olan rehber öğretmenler tarafından okul ders saatleri içinde uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrenciler tamamen gönüllülük esasına göre belirlenmiştir. Ayrıca 18 yaş altına bireylerin velilerine bilgilendirme yapılarak onayları alınmıştır. Araştırmaya katılanlara araştırmanın herhangi bir aşamasında ayrılacakları iletilmiştir. Araştırma kapsamında katılımlara psikolojik ya da fiziksel rahatsızlık verebilecek herhangi bir uygulama yapılmamıştır. Veriler öz bildirim ölçekler temelinde elde edilmiştir. Elde

edilen veriler sadece bu bilimsel araştırma kapsamında kullanılmış, üçüncü kişi ya da kurumlarla paylaşılmamıştır.

2.3.1 Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından geliştirilmiş, katılımcıların demografik özelliklerinin (cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, öğrenim görülen okul ve il, ortalama aile aylık geliri, anne baba eğitim düzeyleri, ortalama günlük internet kullanım süresi, en çok kullanılan sosyal medya uygulamaları, ortalama günlük sosyal medya kullanım süreleri, kendini içedönük ya da dışadönük değerlendirme, grup üyeliği, samimi arkadaş sayısı, evde bilgisayar yada internet varlığı, akıllı telefon ve tablet sahibi olup olmama, bilişim araçlarını kullanım amacı gibi) belirlenmesine yönelik soruları içermektedir.

2.3.2 İnternet Bağımlılığı Ölçeği

Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu (YİBT-KF): Young tarafından geliştirilmiş, Mustafa Kutlu, Mustafa Savcı, Yasin Demir, Ferda Aysan (2016) tarafından Türkçe' ye uyarlanmıştır. Ölçek tek boyuttan oluşan, 12 madde bulunmaktadır. Beşli Likert (1-Hiçbir zaman, 2-Nadiren, 3-Bazen, 4-Sıklıkla, 5-Her zaman) tipi bir ölçektir. Ölçekte ters puanlama yapılan herhangi bir madde bulunmamaktadır. Ölçekten yüksek puan almak, internet bağımlılık düzeyinin yüksek olduğunu gösterir. Doğrulayıcı faktör analiz sonuçları, ölçeğin iyi uyum verdiğini göstermektedir ($\chi^2=173.58$, $sd=53$, $CFI=0.95$, $SRMR=0.064$ ve $RMSEA=0.079$). Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu (YİBT-KF) iç tutarlık güvenilirlik katsayısı 0.85 dir. Geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları sonuçları Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formunun geçerlilik ve güvenilirliğinin sağlandığını göstermektedir.

2.3.3 Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği

Ergenler için Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (ESMBÖ): Özgenel, Canpolat ve Ekşi (2019) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçek tek boyuttan oluşan, 9 madde bulunmaktadır. Beşli Likert (1-Hiçbir zaman, 2- Nadiren, 3- Bazen/ara sıra, 4-Çoğunlukla, 5- Her zaman) tipi bir ölçektir. Ölçekte ters puanlama yapılan herhangi bir madde bulunmamaktadır. Ölçekten en yüksek alınabilecek puan 45, en düşük alınabilecek puan ise 9'dur. Ölçekten yüksek puan almak, sosyal medya bağımlılık düzeyinin yüksek olduğunu gösterir.

Oyun Bağımlılığı Ölçeği, geçerliğin sağlaması amacıyla ölçüt olarak alınmıştır. Bu ölçek ile Ergenler için Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (ESMBÖ) arasında orta düzeyde pozitif ilişki olduğu görülmüştür. Güvenirlik düzeyini belirleme amacıyla yapılan hesaplamada sonucuna ölçeğin, Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0.90'dır. Ölçekteki maddelerin her birinin ayırt edici olup olmadığını belirlemek adına, alt ve üst grupları birbirlerinden ayırt etmek ve gruplar arasında karşılaştırma yapabilmek adına, bağımsız grup t testi yapılmıştır. Bu hesaplama göre alt ve üst grupların maddeleri %27 ayırt ettiği görülmüştür.

Ergenler için sosyal medya bağımlılığı ölçeği, geçerlilik ve güvenirlik çalışmalarından elde edilen sonuçlar doğrultusunda geçerlilik ve güvenirliğinin sağlandığını göstermektedir.

2.3.4 Akademik Erteleme Ölçeği

Akademik Erteleme Ölçeği (AEÖ): Deniz Çiğdem Çakıcı tarafından (2003) yüksek lisans araştırması kapsamında, kişilerin akademik çalışmalarında sorumlu oldukları görevleri erteleyip ertelemediklerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Bu akademik görevler arasında ders çalışma, sınavlara hazırlanma, ödev hazırlama gibi yer almaktadır. Ölçek 12 olumsuz, 7 (1, 4, 7, 9, 11, 13, 17) olumlu olmak üzere toplam 19 maddeden oluşmaktadır. Maddeler beşli likert (1- Beni hiç yansıtmıyor, 2- Beni çok az yansıtmıyor, 3- Beni biraz yansıtmıyor, 4- Beni çoğunlukla yansıtmıyor, 5- Beni tamamen yansıtmıyor) tipi bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 95, en düşük puan 19'dur. Ölçekten alınan yüksek puan, akademik erteleme düzeyinin de yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçekten alınan puan arttıkça akademik erteleme davranışının arttığını ifade etmektedir. Akademik erteleme ölçeğinin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ise .92 dir. Akademik erteleme ölçeği, geçerlilik ve güvenirlik çalışmalarından elde edilen sonuçlar doğrultusunda geçerlilik ve güvenirliğinin sağlandığını göstermektedir.

2.3.5 Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği

Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ-12): Carleton, Norton ve Asmundson (2007) tarafından geliştirilmiş, Hakan Sarıçam, Filiz Mine Erguvan, Ahmet Akın, Mehmet Şirin Akça (2014) tarafından Türkçe' ye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. Ölçekte 12 madde ve 2 alt boyut bulunmaktadır. Beşli likert (1- Bana hiç uygun değil, 2- Bana çok az uygun, 3- Bana biraz uygun, 4- Bana çok uygun, 5-

Bana tamamen uygun) tipi bir ölçektir. Ölçekte tersten puanlanan herhangi bir madde bulunmamaktadır. Ölçekten alınan yüksek puan belirsizliğe düzeyinin yüksek olduğunu gösterir. Ölçeğin uyum indeksi değerleri Türkçe versiyonu için ($\chi^2= 147.20$, $sd= 48$, $RMSEA=.073$, $CFI=.95$, $IFI=.95$, $GFI=.94$, ve $SRMR=.046$) dir. Ölçeğin faktör yükleri .55 ile .87 arasında sıralanmakta; Cronbach alfa iç tutarlık katsayı ölçeğin bütünü .88; ileriye yönelik kaygı alt boyutu .84, engelleyici kaygı alt boyutu .77dir. Test-tekrar test korelasyon katsayısı .74 dür. Buna ek, ölçeğin düzeltilmiş madde-toplam korelasyonlarının .42 ve .68 arasında sıralandığı görülmektedir. Bu kapsamda, Cronbach alfa iç tutarlık katsayı ölçeğin bütünü için .84; ileriye yönelik kaygı alt boyutu için .8, engelleyici kaygı alt boyutu için .76 olarak hesaplanmıştır.

Belirsizliğe tahammülsüzlük ölçeği, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarından elde edilen sonuçlar doğrultusunda geçerlilik ve güvenilirliğinin sağlandığını göstermektedir

2.4 Verilerin Toplanması

Veri toplama araçlarının kullanımı okul rehber öğretmenlerine anlatılmış, araçlar hakkında bilgi sahibi olan rehber öğretmenler tarafından okul ders saatleri içinde uygulanmıştır. Uygulamanın tamamlanması yaklaşık olarak 40-45 dakika almıştır.

Araştırmaya katılan öğrenciler tamamen gönüllülük esasına göre belirlenmiştir. Ayrıca 18 yaş altına bireylerin velilerine bilgilendirme yapılarak onayları alınmıştır. Araştırmaya katılanlara araştırmanın herhangi bir aşamasında ayrılacakları iletilmiştir. Araştırma kapsamında katılımlara psikolojik ya da fiziksel rahatsızlık verebilecek herhangi bir uygulama yapılmamıştır. Veriler öz bildirim ölçekler temelinde elde edilmiştir. Elde edilen veriler sadece bu bilimsel araştırma kapsamında kullanılmış, üçüncü kişi ya da kurumlarla paylaşılmamıştır. Ölçeklerde elde edilen veriler araştırmacı tarafından, SPSS program ile analiz edilmiştir.

2.5 İşlem (Verilerin Analizi)

Ölçeklerden elde edilmiş olan veriler araştırmacı tarafından, SPSS program ile analiz edilmiştir. Değişken düzeylerinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için önce çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. Değişkenlere ait betimleyici istatistik değerleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1
Değişkenlere Ait Betimleyici İstatistik Değerleri

	N	Min	Maks.	Ortalama	ss	Çarpıklık (Skewness)		Basıklık (Kurtosis)	
						İstatistik	Std.H.	İstatistik	Std. H.
Akademik Erteleme	443	19.00	90.00	51.48	15.41	.040	.116	-.533	.231
Belirsizliğe Tahammülsüzlük	439	12.00	60.00	38.78	9.57	-.169	.117	-.269	.233
İnternet Bağımlılığı	437	12.00	60.00	29.70	9.56	.451	.117	-.235	.233
Sosyal Medya Bağımlılığı	437	9.00	45.00	19.04	8.08	.793	.117	.018	.233

Tablo 1’de görüldüğü gibi çarpıklık ve basıklık değerleri -1 ve +1 aralığındadır. Tabachnick ve Fidell’in (2013) açıklamalarına göre çarpıklık ve basıklık değerleri +1,5 ve -1,5 arasında olduğu zaman verilerin normal dağıldığı kabul edilmektedir. Bu nedenle verilerin çözümlenmesinde parametrik analiz yöntemleri tercih edilmiştir. Değişkenler arası birlikte değişim ilişkileri Pearson korelasyon çözümlemesi ile, ikili grupların karşılaştırılması bağımsız gruplar t testi ile, üç ve daha fazla grupların karşılaştırılması varyans analizi (ANOVA) ile yapılmıştır. Ayrıca değişkenler arası yordayıcı ilişkiler ise regresyon analizi ile çözümlenmiştir.

BÖLÜM 3: BULGULAR

Bu araştırmada, ortaokul ve lise öğrencilerinde internet ve sosyal medya bağımlılık düzeylerinin akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlük arasındaki ilişki araştırılmıştır. Bulgular bölümünde ise; araştırma sorularının analizi sonucunda elde edilen bulguların diğer değişkenlerle ilişkilerine dair sonuçlara yer verilmiştir.

3.1 Betimsel İstatistikler

Katılımcıların kişisel bilgi formuyla elde edilen sosyo-demografik özelliklere göre dağılımları sıklık ve yüzdelik oranlar temelinde belirlenmiş ve Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo2
Katılımcıların Sosyo Demografik Özelliklere Göre Dağılımı

Değişken	Grup Adı	Sıklık	Yüzde	Toplam Yüzde
Cinsiyet	Kadın	226	50.4	50.4
	Erkek	222	49.6	100
Okul	İstanbul Soyak	118	26.3	26.3
	Ankara Batıkent	52	11.6	37.9
	Adana Çukurova	163	36.4	74.3
	Sivas	25	5.6	79.9
	İstanbul Kartal	90	20.1	100
Kademe	Ortaokul	264	58.9	59.2
	Lise	182	40.6	100
Benlik Algısı	İçe Dönük	167	37.4	37.4
	Dışa Dönük	280	62.6	100
Grup Üyeliği	Üye Olan	205	45.8	45.8
	Üye Olmayan	243	54.2	100
Bilgisayar Durumu	Var	410	91.5	91.5
	Yok	38	8.5	100
İnternet Durumu	Var	438	97.8	97.8
	Yok	10	2.2	100
Cep Telefonu Durumu	Var	393	87.7	87.7
	Yok	55	12.3	100
Tablet Durumu	Var	252	56.7	56.7
	Yok	194	43.3	100
Teknoloji Kullanım Amacı	Eğlence	253	56.9	56.9
	Ders	86	19.2	76.1
	Eğlence ve Ders	107	23.9	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi;

- Araştırma katılımcılarının cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde %50.4’ünün (226 kişi) kadın, %49.6’sının ise (222 kişi) erkek olduğu görülmektedir.
- Araştırma katılımcılarının okulların bulunduğu illere göre dağılımı incelendiğinde; %26.3’ünün (118 kişi) İstanbul Soyakyeşişehir’ de, %11,6’sının (52 kişi) Ankara Batıkent’ te, %36.4’ünün (163 kişi) Adana Çukurova’da, %5,6’sının (25 kişi) Sivas Merkez’de, %20.1’inin (90 kişi) İstanbul Kartal’da olduğu görülmektedir.
- Araştırma katılımcılarının eğitim kademelerine göre dağılımı incelendiğinde %58.9’unun (264 kişi) ortaokul, %40,6’sının ise (182 kişi) lise olduğu görülmektedir.
- Araştırma katılımcılarının kendilerini içedönük mü dışadönük mü algıladıkları sorusuna verdikleri yanıtı göre dağılımı incelendiğinde %37.4’ünün (167 kişi) içe dönük, %62.6’sının ise (280 kişi) dışadönük olduğu, grup üyeliği olup olmamalarına göre dağılımı incelendiğinde %45.8’inin (205 kişi) grup üyesi olduğu, %54.2’sinin ise (243 kişi) grup üyesi olmadığı görülmektedir.
- Araştırma katılımcılarının evlerinde bilgisayar olup olmamalarına göre dağılımı incelendiğinde %91,5’inin (410 kişi) evlerinde bilgisayarı olduğu, %8. 5’inin ise (38 kişi) grup üyesi olmadığı görülmektedir.
- Katılımcılarının internete erişimlerinin olup olmamalarına göre dağılımı incelendiğinde %97.8’inin (438 kişi) internet erişimlerinin olduğu, %2.2’sinin ise (10 kişi) internet erişimlerinin olmadığı görülmektedir.
- Araştırma katılımcılarının cep telefonlarının olup olmamalarına göre dağılımı incelendiğinde %87.7’sinin (393 kişi) cep telefonunun olduğu, %12.2’sinin ise (55 kişi) cep telefonun olmadığı görülmekte, katılımcıların tabletinin olup olmamalarına göre dağılımı incelendiğinde %56.7’sinin (252 kişi) tabletinin olduğu, %43.3’ünün ise (194 kişi) tabletinin olmadığı görülmektedir.
- Katılımcılarının teknoloji kullanım amaçlarına (eğlence- ders ve hem eğlence hem ders) göre dağılımı incelendiğinde %56.9’unun (253 kişi) eğlence amaçlı teknolojiyi kullandığı, %19.2’sinin (86 kişi) ders çalışmak için teknolojiyi kullandığı, %23,9’unun (107 kişi) ise hem eğlence hem de ders çalışmak amaçlı teknolojiyi kullandığı görülmektedir.

Tablo 3

Katılımcıların Yaş, Gelir, İnternet Kullanım Süresi, Sosyal Medya Kullanım Süresi, Fiziksel Sağlık Algısı, Samimi Arkadaş Sayısı Göre Betimsel İstatistikleri

	N	Min.	Maks.	Ortalama	SS
Yaş	448	10.00	19.00	13.77	2.31
Gelir	448	2000.00	105000.00	13930.60	9738.93
İnternet Kullanım Süresi	448	.00	1330.00	210.10	151.55
Sosyal Medya Kullanım Süresi	448	.00	1020.00	150.80	129.54
Fiziksel Sağlık Algısı	448	.00	10.00	7.65	2.01
Samimi Arkadaş Sayısı	448	.00	90.00	6.15	7.07

Katılımcıların Tablo-3’de verilen değişkenlere göre betimsel istatistikleri incelendiğinde;

- Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşlarının 10 ila 19 arasında değişmektedir (ortalama 13.77, ss. 2.31)
- Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin gelirleri 2000.00 ila 105000.00 TL arasında değişmektedir (ortalama 13930.60, ss. 9738.93).
- Öğrencilerin internet kullanım süreleri günlük olarak hiç kullanmayanlar (0 süre) ila 1330 dakika arasında değişmektedir (ortalama 210.09, ss. 151.55)
- Öğrencilerin sosyal medya kullanım süreleri günlük olarak hiç kullanmayanlar (0 süre) ila 1020 dakika arasında değişmektedir (ortalama 150.80, ss. 129.54)
- Araştırmaya katılan öğrencilerin fiziksel sağlık algıları 0 ila 10 arasında değerlendirildiğinde 0 ila 10 arasında değişmektedir (ortalama 7.65, ss. 2.13)
- Araştırmaya katılan öğrencilerin samimi arkadaş sayıları 0 ila 9 arasında değişmektedir (ortalama 6.14, ss. 7.06)

3.2 Korelasyon Çözümlemesi Bulguları

Araştırmanın amacına uygun olarak sorulan “Ortaokul ve lise öğrencilerinde ele alınan sosyo demografik değişkenlerle (sınıf düzeyi, yaş, okul, aile gelir düzeyi, anne - baba eğitim düzeyi, samimi arkadaş sayısı) bağımlı değişkenler (internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlük) arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusunun yanıtlanması için Pearson Korelasyon çözümlemesi kullanılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4

Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri ile Akademik Erteleme, Belirsizliğe Tahammülsüzlük, İnternet Bağımlılığı, Sosyal Medya Bağımlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkiler

Değişken	Akademik Erteleme	Belirsizliğe Tahammülsüzlük	İnternet Bağımlılığı	Sosyal Medya Bağımlılığı
Yaş	.262**	.098*	.169**	.079
Sınıf	.283**	.110*	.192**	.098*
Ailenin Aylık Geliri	.060	-.035	.003	-.010
Anne Eğitim Düzeyi	-.001	-.063	-.086	-.017
Baba Eğitim Düzeyi	-.020	-.056	-.073	-.036
Günlük İnternet Kullanım Süresi	.318**	.137**	.352**	.331**
Günlük Sosyal Medya Kullanım Süresi	.328**	.134**	.377**	.334**
Algılanan Sağlık Düzeyi	-.223**	-.050	-.229**	-.161**
Samimi Arkadaş Sayısı	-.047	-.031	-.030	-.036

p < .05

Tablo 4’de görüldüğü üzere; ortaokul ve lise öğrencilerinde yaş ile akademik erteleme ($r=0.262$), belirsizliğe tahammülsüzlük ($r=.098$) ve internet bağımlılığı ($r=.169$) arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur ($p<.05$). Bu bulgu öğrencilerde

yaş arttıkça akademik erteleme davranışı, belirsizliğe tahammülsüzlük ve internet bağımlılık düzeyinin de arttığı anlamına gelmektedir.

Ortaokul ve lise öğrencilerinde sınıf düzeyi ile akademik erteleme ($r=0.283$), belirsizliğe tahammülsüzlük ($r=.137$) ve internet bağımlılığı ($r=.192$) arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur ($p<.05$). Bu bulgu öğrencilerde sınıf düzeyi arttıkça akademik erteleme davranışı, belirsizliğe tahammülsüzlük ve internet bağımlılık düzeyinin de arttığı anlamına gelmektedir.

Ortaokul ve lise öğrencilerinde ailenin aylık geliri ile akademik erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük, internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p<.05$).

Ortaokul ve lise öğrencilerinde anne eğitim düzeyi ile akademik erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük, internet bağımlılığı sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p<.05$). Baba eğitim düzeyi ile akademik erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük, internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p<.05$).

Ortaokul ve lise öğrencilerinde günlük internet kullanım süresi ile akademik erteleme ($r=0.318$), internet bağımlılığı ($r=.352$) ve sosyal medya bağımlılığı ($r=0.331$) arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur ($p<.05$). Günlük internet kullanım süresi ile belirsizliğe tahammülsüzlük ($r=.137$) arasında ise düşük düzeyde pozitif ve anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<.05$). Bu bulgu öğrencilerde internet kullanım süresi arttıkça akademik erteleme davranışı, belirsizliğe tahammülsüzlük, internet bağımlılık ve sosyal medya bağımlılık düzeyinin de arttığı anlamına gelmektedir.

Günlük sosyal kullanım süresi ile akademik erteleme ($r=0.328$), internet bağımlılığı ($r=.377$) ve sosyal medya bağımlılığı ($r=0.334$) arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur ($p<.05$). Günlük sosyal medya kullanım süresi ile belirsizliğe tahammülsüzlük ($r=.134$) arasında ise düşük düzeyde pozitif ve anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<.05$). Bu bulgu öğrencilerde günlük sosyal medya kullanım süresi arttıkça akademik erteleme becerisi, belirsizliğe tahammülsüzlük, internet bağımlılık ve sosyal medya bağımlılık düzeyinin de arttığı anlamına gelmektedir.

Algılanan sağlık düzeyi ile akademik erteleme ($r=-.223$), internet bağımlılığı ($r=-.229$) ve sosyal medya bağımlılığı ($r=-.161$) arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur ($p<.05$). Bu bulgu öğrencilerde algılanan sağlık düzeyi arttıkça akademik

erteleme becerisi, internet bağımlılık ve sosyal medya bağımlılık düzeyinin de arttığı anlamına gelmektedir.

Bulgulara bağlı olarak samimi arkadaş sayısı ile akademik erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük, internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p < .05$).

Araştırmanın amacına uygun olarak sorulan “Katılımcılarda bağımlı değişkenler (internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlük) arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusunun yanıtlanması için Pearson Korelasyon çözümlemesi kullanılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5
Katılımcıların Akademik Erteleme, Belirsizliğe Tahammülsüzlük, İnternet Bağımlılığı, Sosyal Medya Bağımlılık Düzeylerinin Birbirleri ile İlişkisi

Değişken	Akademik Erteleme	Belirsizliğe Tahammülsüzlük	İnternet Bağımlılığı	Sosyal Medya Bağımlılığı
Akademik Erteleme	1	.179**	.576**	.482**
Belirsizliğe Tahammülsüzlük		1	.300**	.252**
İnternet Bağımlılığı			1	.781**
Sosyal Medya Bağımlılığı				1

$p < .05$

Tablo 5’te görüldüğü gibi ortaokul ve lise öğrencilerinde akademik erteleme ile belirsizliğe tahammülsüzlük ($r = .179$) arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < .05$). Bu bulgu öğrencilerde akademik erteleme düzeyi arttıkça belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin de arttığı anlamına gelmektedir.

Akademik erteleme ile internet bağımlılığı ($r = .576$) ve sosyal medya bağımlılığı ($r = .482$) arasında ise orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < .05$). Bu bulgu

öğrencilerde akademik erteleme düzeyi arttıkça internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı düzeyinin de arttığı anlamına gelmektedir.

Ortaokul ve lise öğrencilerinde belirsizliğe tahammülsüzlük ile internet bağımlılığı ($r=0.300$) ve sosyal medya bağımlılığı ($r=.222$) arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur ($p<.05$). Bu bulgu öğrencilerde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi arttıkça internet bağımlılığı düzeyinin de arttığı anlamına gelmektedir.

Ortaokul ve lise öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı ile internet bağımlılığı ($r=0.781$) arasında yüksek düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur ($p<.05$). Bu bulgu öğrencilerde belirsizliğe internet bağımlılığı düzeyi arttıkça sosyal medya bağımlılığı düzeyinin de arttığı anlamına gelmektedir.

3.3 Gruplar Arası Karşılaştırmalar

Araştırmanın amacına uygun olarak sorulan “Kadın öğrencilerle erkek öğrenciler bağımlı değişken düzeyleri bakımından farklılaşmakta mıdır?” sorusunun yanıtlanması için Bağımsız gruplar t testi kullanılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6

Katılımcıların Akademik Erteleme, Belirsizliğe Tahammülsüzlük, İnternet Bağımlılığı, Sosyal Medya Bağımlılık Düzeylerinin Cinsiyet ile İlişkisi

Değişken	Grup				t	p
	Erkek (N=222)		Kadın (N=226)			
	Ortalama	SS.	Ortalama	SS.		
Akademik Erteleme	52.76	15.52	50.23	15.24	-1.731	.042
Belirsizliğe Tahammülsüzlük	38.09	9.33	39.45	9.77	1.496	.068
İnternet Bağımlılığı	30.85	9.95	28.58	9.05	-2.497	.006
Sosyal Medya Bağımlılığı	19.75	8.76	18.35	7.34	-1.818	.035

$p < .05$

Tablo 6’da görüldüğü gibi kadın ve erkek öğrencilerin akademik erteleme düzeyleri bakımından anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur ($p<.05$). Erkek öğrencilerin akademik erteleme düzeyi (ort. 52.76 ss. 15.52) kadın öğrencilerin akademik erteleme düzeyinden (ort. 50.23 ss. 15.24) anlamlı olarak daha yüksektir.

Kadın ve erkek öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri bakımından anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur ($p<.05$). Erkek öğrencilerin internet bağımlılık düzeyi (ort. 30.85 ss. 9.95) kadın öğrencilerin internet bağımlılık düzeyinden (ort. 28.58 ss. 9.05) anlamlı olarak daha yüksektir.

Kadın ve erkek öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeyleri bakımından anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur ($p<.05$). Erkek öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeyi (ort. 19.75 ss. 8.76) kadın öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeyinden (ort. 18.35 ss. 7.34) anlamlı olarak daha yüksektir.

Kadın ve erkek öğrencilerin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi bakımından anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur ($p<.05$).

Araştırmanın amacına uygun olarak sorulan “Ortaokul ve lise öğrencileri arasında bağımlı değişken düzeyleri bakımından anlamlı fark var mıdır?” sorusunun yanıtlanması için Bağımsız gruplar t testi kullanılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7

Katılımcıların Akademik Erteleme, Belirsizliğe Tahammülsüzlük, İnternet Bağımlılığı, Sosyal Medya Bağımlılık Düzeylerinin Birbirleri ile Sınıf Düzeyi İlişkisi

Değişken	Grup				t	p
	Ortaokul (N=264)		Lise (N=182)			
	Ortalama	SS.	Ortalama	SS.		
Akademik Erteleme	48.21	14.85	56.35	14.98	-5.638	.001
Belirsizliğe Tahammülsüzlük	38.21	10.12	39.61	8.67	-1.506	.133
İnternet Bağımlılığı	28.42	9.39	31.61	9.51	-3.484	.001
Sosyal Medya Bağımlılığı	18.53	8.06	19.80	8.09	-1.616	.107

$p < .05$

Tablo 7’de görüldüğü gibi ortaokul ve lise öğrencilerinin akademik erteleme düzeyleri bakımından anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur ($p < .05$). Lise öğrencilerinin akademik erteleme düzeyi (ort. 56.35 ss. 14.98) ortaokul öğrencilerinin akademik erteleme düzeyinden (ort. 48.21 ss. 14.85) anlamlı olarak daha yüksektir.

Ortaokul ve lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri bakımından anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur ($p < .05$). Lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyi (ort. 39.61 ss. 9.51) ortaokul öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyinden (ort. 28.42 ss. 9.39) anlamlı olarak daha yüksektir.

Ortaokul ve lise öğrencilerinin belirsizliğe tahammülsüzlük ve sosyal medya bağımlılık düzeyi bakımından anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur ($p < .05$).

Araştırmanın amacına uygun olarak sorulan “Ailenin gelir düzeyi temelinde oluşturulan gruplar (Düşük, orta, yüksek) arasında bağımlı değişken düzeyleri bakımından anlamlı fark var mıdır?” sorusunun yanıtlanması için varyans analizi (ANOVA) kullanılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8

Katılımcıların Akademik Erteleme, Belirsizliğe Tahammülsüzlük, İnternet Bağımlılığı, Sosyal Medya Bağımlılık Düzeylerinin Birbirleri ile Aile Gelir Düzeyi (Düşük, orta, yüksek) İlişkisi

Değişken	Gruplar			F	p	Fark
	1. Düşük Gelir (n=74)	2. Orta Gelir (n=295)	3. Yüksek Gelir (n=68)			
	Ortalama ±SS	Ortalama ±SS	Ortalama ±SS			
Akademik Erteleme	50.81±16.23	50.92±15.67	54.64±13.05	1.719	.180	
Belirsizliğe Tahammülsüzlük	38.47±9.90	39.04±9.48	38.00±9.67	.369	.692	
İnternet Bağımlılığı	32.08±10.65	28.79±9.03	31.06±10.08	4.397	.013	1>2
Sosyal Medya Bağımlılığı	21.03±8.77	18.32±7.65	19.99±8.77	3.927	.020	1>2

Ailenin gelir düzeyi temelinde oluşturulan gruplar (Düşük, orta, yüksek) arasında bağımlı değişken düzeyleri bakımından anlamlı fark olup olmadığını test etmek için varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre internet bağımlılık düzeyi ($F=4.379$, $p < .05$) ve sosyal medya bağımlılığı düzeyi ($F=3.927$, $p < .05$) ailenin aylık gelir düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla uygulanan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucuna göre hem internet bağımlılık düzeyi hem de sosyal medya bağımlılık düzeyi bakımından düşük gelirli ailelerin çocukları orta ve yüksek gelir düzeyindeki ailelerin çocuklarından anlamlı olarak daha yüksek ortalamaya sahiptir.

Elde edilen bulgulara göre akademik erteleme düzeyi ($F=1.719$, $p < .05$) ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi ($F=.369$, $p < .05$) ailenin aylık gelir düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmüştür.

3.4 Regresyon Çözümlemesi Bulguları

Araştırmanın amacına uygun olarak sorulan “Ortaokul ve lise öğrencilerinde internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi akademik

erteleme düzeyini yordamakta mıdır?” sorusunun yanıtlanması için çok değişkenli regresyon analizi kullanılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9

Katılımcıların Belirsizliğe Tahammülsüzlük, İnternet Bağımlılığı, Sosyal Medya Bağımlılık Düzeylerinin Birbirleri ile Akademik Erteleme ile İlişkisi

Regresyon Çözümlemesi Sonuçları

Değişken	B	SH	Beta	t	p
Sabit	24.524	2.811		8.726	.000
Belirsizliğe Tahammülsüzlük	-.005	.067	- .003	-.072	.942
İnternet Bağımlılığı	.829	.103	.518	8.011	.000
Sosyal Medya Bağımlılığı	.139	.120	.073	1.151	.250

Bağımlı Değişken: Akademik Erteleme

R= .576 R²= .331 F= 69.908 p< .05

Belirsizliğe tahammülsüzlük, internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılık düzeyinin öğrencilerde akademik erteleme düzeyini yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla yapılan çoklu regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F=69.908; p<0.05). İnternet bağımlılık düzeyi akademik erteleme düzeyini anlamlı olarak artırmaktadır (β = .518). Belirsizliğe tahammülsüzlük ve sosyal medya bağımlılık düzeyi akademik erteleme düzeyini anlamlı olarak etkilememektedir. İnternet bağımlılık düzeyi akademik erteleme düzeyindeki varyansın %33.1’ini açıklamaktadır.

Araştırmanın amacına uygun olarak sorulan “Ortaokul ve lise öğrencilerinde internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı ve akademik erteleme düzeyi belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyini yordamakta mıdır?” sorusunun yanıtlanması için çok değişkenli regresyon analizi kullanılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10

Katılımcıların Akademik Erteleme, İnternet Bağımlılığı, Sosyal Medya Bağımlılık Düzeylerinin Birbirleri ile Belirsizliğe Tahammülsüzlük İlişkisi

Regresyon Çözümlemesi Sonuçları

Değişken	B	SH	Beta	t	p
Sabit	29.926	1.690		17.706	.000
Akademik Erteleme	.278	.080	.277	3.406	.001
İnternet Bağımlılığı	.042	.088	.035	.474	.636
Sosyal Medya Bağımlılığı	-.003	.036	-.004	-.072	.942

Bağımlı Değişken: **Belirsizliğe Tahammülsüzlük**

R= .303 R²= .092 F= 14.251 p< .05

Akademik erteleme, internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılık düzeyinin öğrencilerde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyini yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla yapılan çoklu regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F=14.251; p<0.05). Akademik erteleme düzeyi belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyini anlamlı olarak artırmaktadır (β = .277). İnternet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılık düzeyi belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyini anlamlı olarak etkilememektedir. Akademik erteleme düzeyi belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyindeki varyansın %9.2'sini açıklamaktadır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmanın temel amacı, ortaokul ve lise öğrencilerinde internet ve sosyal medya bağımlılığının akademik erteleme davranışı ve belirsizliğe tahammülsüzlük üzerindeki etkisini incelemektir. Elde edilen bulgular ilgili literatüre uygun olarak tartışılmıştır.

Sosyo demografik Değişkenlerle Bağımlı Değişkenler Arası İlişkinin Tartışılması:

Öğrencilerin yaşları arttıkça sınıf düzeyleri de arttığı için yaş ve sınıf düzeyi bulguları birlikte tartışılmıştır. Ortaokul ve lise öğrencilerinde yaş ile akademik erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük ve internet bağımlılığı arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ortaokul ve lise öğrencilerinde sınıf düzeyi ile akademik erteleme, internet bağımlılığı arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Literatürde bu kapsamda yapılmış çalışmanın azlığı nedeniyle bulguyu yorumlarken yaş artışıyla ilgili fikir verebileceği düşünülen sınıf düzeyinin artışı ile ilgili bulgular temel alınmıştır. Bu kapsamda araştırma bulgusunun Kandemir'in (2010), sınıf düzeyinin artışı ile akademik erteleme davranışının da arttığı bulgusuyla tutarlı olduğu görülmektedir.

Alan yazın çalışmaları incelendiğinde; öğrencilerin akademik erteleme davranışı ile sınıf düzeyi arasında anlamlı düzeyde fark olmadığı görülmüştür (Çeliker, 2020, Demir, 2020). Ancak görece sayıca fazla çalışma bulgusuna göre; sınıf düzeyi arttıkça, akademik erteleme davranış düzeyinin de artmaktadır. Alan çalışmaları incelendiğinde bu bulguyu destekler görece fazla çalışma olduğu görülmüştür (Can, 2018, Kara, 2019, Çelikkaleli, Akbay, 2013, Çetin, 2016, Kara, Yıldırım, 2020, Yiğit, Dilmaç, 2011).

Bu bulgulardan da yola çıkılarak, sınıf ve yaş değişkenlerine ile akademik erteleme davranışı arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara göre, tutarlı bir bulguya rastlanmamıştır.

Öte yandan Çeliker, (2020) ve Demir (2020) sınıf düzeyinin akademik erteleme becerisinin anlamlı bir yordayıcısı olmadığını da göstermiştir. Yaygın' ın (2018) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmasında internet bağımlılık düzeyinin en düşük yaş grubu olan 18-25 yaşlarındakilerin daha yüksek olduğu görülmüştür.

8. sınıf öğrencilerin diğer ortaokul öğrencilerine göre internet bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür (Kısa, Karageyim Karşıdağ 2021).

7. sınıf öğrencilerinin 5. sınıf öğrencilerine göre internet bağımlılık puanlarının daha fazla sahip olduğu görülmüştür (Ayyıldız Kuzlu ve diğerleri, 2023).

Görece sınırlı sayıdaki literatürdeki bulgular incelendiğinde, öğrencilerin yaşı arttıkça internet bağımlılık düzeyinin arttığı düşüncesini destekler niteliktedir. Bunun nedeni; öğrencinin yaşı ve sınıf düzeyi arttıkça, anne babasının internet ve sosyal medya kullanımını kontrol etme davranışını azaltması ve öğrencilerin kendi cep telefonuna sahip olma ihtimallerinin yükselmesi ile desteklendiği düşünülmektedir (Ayyıldız Kuzlu ve diğerleri, 2023).

Literatürde bu çalışma kapsamında elde edilen bu bulguyu destekler nitelikte çalışmalar olduğu görülmüş olmasına karşın, internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı ile sınıf ve yaş değişkenlerine dair ilişkiyi inceleyen çalışmalara göre, tutarlı bir bulguya rastlanmamıştır.

Öğrencilerin yaşlarının artışıyla birlikte daha da olgunlaşıp hedefleri doğrultusunda akademik erteleme davranışının azalması beklenmekle birlikte elde edilen bulgunun ergenlik dönemine bireylerin birçok anlamda değişim içinde olmaları, kendilerini akademik hedeflere odaklamak yerine referans aldıkları arkadaşlara göre düzenledikleri düşünülmektedir.

Ortaokul ve lise öğrencilerinde günlük internet kullanım süresi ile akademik erteleme, internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Günlük internet kullanım süresi ile belirsizliğe tahammülsüzlük arasında ise düşük düzeyde pozitif ve anlamlı ilişki bulunmuştur. Günlük sosyal medya kullanım süresi ile akademik erteleme, internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Günlük sosyal medya kullanım süresi ile belirsizliğe tahammülsüzlük arasında ise düşük düzeyde pozitif ve anlamlı ilişki bulunmuştur.

Boyacı'nın (2019) Türkiye'de İnternet Bağımlılığı Araştırmaları: Bir İçerik Analizi Çalışması bulgularına göre, çocuklarda ve gençlerde internet bağımlılığı, diğer yaş gruplarına göre daha fazla olduğu görülmüştür.

Ancak ortalama günlük internet kullanım süresi arttıkça, akademik erteleme davranışı da artmaktadır. İnternet kullanımının artmasıyla akademik güdülenme düzeyinin anlamlı olarak azaldığı görülmüştür (Akbaba, Kaya, 2022, Demir, Kutlu, 2017, Gönlü ve Ceyhan, 2017).

Bunun yanı sıra; sınıf düzeyi ile geleceğe yönelik kaygı ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri açısından anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür (Coşkun, 2019, Çırak, 2021, Özmen, 2022, Kilit ve diğerleri, 2020).

Ancak bu çalışmanın bulguları bu bulguları destekler nitelikte değildir. Bu bilgi doğrultusunda değişkenlerin yeniden gözden geçirilerek yeni araştırmalar yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

İnternet ve sosyal medya bağımlılığı ile yaş değişkeninin incelendiği çalışmaların, yaş ile akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlük ilişkisine göre sayıca daha fazla çalışma olduğu görülmüştür.

Algılanan sağlık düzeyi ile akademik erteleme, internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Öğrencilerde algılanan sağlık düzeyi arttıkça akademik erteleme becerisi, internet bağımlılık ve sosyal medya bağımlılık düzeyinin de arttığı anlama gelmektedir.

Ancak alan yazın çalışmaları incelendiğinde değişkenlerle yapılan bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Ortaokul ve lise öğrencilerinde ailenin aylık geliri ile akademik erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük, internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Öğrencilerin ailelerinin aylık gelirleri ile akademik erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük, internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığına dair bulgular birlikte tartışılmıştır. Ortaokul ve lise öğrencilerinin ailelerine ait aylık geliri ve akademik erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük, internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Balcı ve Birol'un (2009) çalışma bulgularında da öğrencilerin ailelerinin gelirlerinin internet bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulguları destekler niteliktedir.

Ancak bu bulguların aksine; öğrencilerin ailesinin aylık geliri ile internet bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür (Gültekin ve Aydemir 2021). Çalışmasının bulgularına göre, ailenin gelir düzeyi arttıkça, internet bağımlılık düzeyinde de artmaktadır.

Ailesinin gelirini yeterli bulmayan lise öğrencilerinin, ailesinin gelirini yeterli bulan öğrencilere göre internet bağımlılığı puan ortalamalarının anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmüştür (Ergüt, 2020).

Bu bulguların yüksek aile gelirine sahip olan öğrencilerin internet ve sosyal medyaya erişimlerine dair kolaylaştırıcı etki ettiği, yüksek aile gelirine sahip öğrencilerin kendilerine ait teknolojik aletlere sahip olmaları olabileceği düşünülmektedir.

Ancak internet ve sosyal medya bağımlılığı ile aile gelir düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen sınırlı sayıda araştırma olduğu görülmüştür. Ancak, bu çalışmalarla dahi tutarlı bir bulguya rastlanmamıştır.

Literatürde öğrencilerin akademik erteleme davranışları ile aile gelir düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiğine dair bulguların olduğu görülmektedir (Can, 2018, Demir, 2018, Demir, Baloğlu 2020, Kara, Yıldırım, 2020).

Öğrencilerin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin ailenin gelir düzeyi ile arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığını destekleyen çalışmaların olduğu görülmektedir (Coşkun, 2019, Çırak, 2021, Geçgin, Sahranç, 2017).

Başka bir çalışma bulgusuna göre; sosyo ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi, orta sosyo-ekonomik düzeyine sahip olan öğrencilerden daha yüksek olduğu yönündedir. Gelir düzeyi arttıkça, belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin azaldığı görülmüştür (Yıldız, Güllü, 2018).

Bu nedenle de belirsizliğe tahammülsüzlük ve aile gelir düzeyi arasındaki ilişkiye dair de ortak bir karara varılamamıştır.

Ortaokul ve lise öğrencilerinde anne eğitim düzeyi ile akademik erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük, internet bağımlılığı sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Baba eğitim düzeyi ile akademik erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük, internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Öğrencilerin anne ve baba eğitim düzeyi değişkenleri ile ayrı ayrı akademik erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük, internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, anne ve baba eğitim düzeyi ile öğrencilerin internet ve sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki olmadığını destekleyen çalışmalar olduğu görülmüştür (Tuna, 2015, Türkmen 2019, Kanat, 2020).

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, anne ve baba eğitim düzeyi ile öğrencilerin akademik erteleme düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığını destekleyen çalışmalar olduğu görülmüştür (Arslan, 2013, Kara, 2019).

Yapılan alışmalar incelendiğinde, anne ve baba eğitim düzeyi ile öğrencilerin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığını destekleyen çalışmalar olduğu görülmüştür (Yıldız, Güllü, 2018).

Bulguların literatürle uyumlu olduğu söylenebilir.

ÖĞrencilerin sosyal medya kullanım süreleri arttıkça internet kullanım süreleri de arttığı için sosyal medya kullanım süresi ve internet kullanım sürelerine dair bulgular birlikte tartışılmıştır.

Literatürde bu kapsamda yapılmış çalışmanın azlığı nedeniyle bulguyu yorumlarken sosyal medya kullanım süresinin artışıyla ilgili fikir verebileceği düşünülen internet kullanım süresinin artışı ile ilgili bulgular temel alınmıştır. Ortaokul ve lise Ğrencilerinde internet bağımlılığı, akademik erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük ile internet ve sosyal medya kullanım süreleri arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bu bulguya göre; ortaokul ve lise Ğrencilerinde internet ve sosyal medya kullanım düzeyi arttıkça, akademik erteleme, internet bağımlılığı ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerinin de arttığı görülmüştür.

Alan yazın çalışmaları incelendiğinde; internet ve sosyal medya kullanım süresi arttıkça değişkenler ayrı ayrı ele alındığında akademik erteleme, internet bağımlılık ve belirsizliğe tahammülsüzlüğün arttığın dair bu çalışmayı destekleyen görece yeterli düzeyde bulgu olduğu görülmüştür.

Günlük internet kullanım süreleri ile internet bağımlılığı arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür (Atamtürk ve diğerleri, 2020).

Bu bulguya ek olarak internet kullanım süresi arttıkça internet bağımlılığı artmakta olduğuna dair göreve daha fazla çalışma bulgusu olduğu görülmüştür (eliker, 2020, Demir, Kutlu, 2017, nsan Seydooğulları ve diğerleri, 2022, Gnl ve Ceyhan, 2016).

İnternet kullanım süresi arttıkça, internet bağımlılığının arttığına dair bulgular, bağımlılığın doğası gereği davranış ya da nesneden kendini alamama eylemi ile açıklanabilir.

Günlük internet kullanım sürelerine akademik erteleme davranışı arasında anlamlı bir fark görülmemiştir (Atamtürk ve diğerleri, 2020).

Ancak günlük ortalama internet kullanım süresi arttıkça akademik erteleme davranışı da artmaktadır. İnternet kullanımının artmasıyla akademik güdülenme düzeyinin anlamlı olarak azaldığı görülmüştür (Akbaba, Kaya, 2022, Demir, Kutlu, 2017, Gnl ve Ceyhan, 2017).

İnternet ve sosyal medya kullanım süresi arttıkça akademik erteleme davranışı artmaktadır.

İnternet ve sosyal medya kullanım süresinin artması ile akademik erteleme davranışının artmasını destekleyen çalışma bulguları hoşça vakit geçirme ve akademik güdülenemiyor olmakla açıklanabilir.

İnternet ve sosyal medya kullanım süresi arttıkça belirsizliğe tahammülsüzlük artmaktadır.

Günlük internet kullanım süreleri ile belirsizliğe tahammülsüzlük arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür (Koçyiğit, 2019).

Ancak görece yeterli çalışma olmadığında literatürle bulgular kıyaslanamamıştır.

Bulguların literatürle büyük oranda uyumlu olduğu söylenebilir.

İnternet ve sosyal medya kullanım süresine bağlı akademik erteleme, internet bağımlılığı ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerindeki artış, kişilerin bu süredeki meşguliyet, hoş vakit geçirme ve sosyalleşme eylemlerini artırması üzerine kişinin kendini bu eylemden alıkoyamaması ve davranışı değiştiremiyor olmasıyla açıklanabilir.

Öğrencilerde algılanan sağlık düzeyi arttıkça akademik erteleme becerisi, internet bağımlılık ve sosyal medya bağımlılık düzeyinin de arttığı anlamına gelmektedir.

Öğrencilerde algılanan sağlık düzeyi arttıkça akademik erteleme becerisi, internet bağımlılık ve sosyal medya bağımlılık düzeyinin de arttığı anlamına gelmektedir.

Ancak alan yazın çalışmaları incelendiğinde değişkenlerle yapılan bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Samimi arkadaş sayısı ile akademik erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük, internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır

Samimi arkadaş sayısı ile akademik erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük, internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır

Ancak alan yazın çalışmaları incelendiğinde değişkenlerle yapılan bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Kadın ve erkek öğrencilerin akademik erteleme düzeyleri bakımından anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Erkek öğrencilerin akademik erteleme düzeyi kadın öğrencilerin akademik erteleme düzeyinden anlamlı olarak daha yüksektir.

Kadın ve erkek öğrencilerin akademik erteleme düzeylerine dair bulgular tartışılmıştır.

Kadın ve erkek öğrencilerinin akademik erteleme davranışı arasında anlamlı bir ilişki

olduğu görülmüştür. Bu bulguya göre; erkek öğrencilerin akademik erteleme düzeyi, kadın öğrencilerin akademik erteleme düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.

Alanyazında incelenen çalışmaların bulgularına göre; erkek öğrencilerin, kadın öğrencilerden daha fazla akademik erteleme davranışını sergilediği görülmektedir (Akbay, 2010, Aydoğan, Özbay, 2012, Aydoğan, 2008, Çetin, 2016, Demir, 2018, Güngör, Koçak, 2020, Kandemir, 2010, Kara, Yıldiran, 2020, Tanrıkulu, 2013, Uzun, Deniz, 2017).

Bulgular literatürde uygun şekilde erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha fazla akademik erteleme yaptığı yönünde olduğu görülmüştür.

Kadın ve erkek öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri bakımından anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Erkek öğrencilerin internet bağımlılık düzeyi kadın öğrencilerin internet bağımlılık düzeyinden anlamlı olarak daha yüksektir.

Kadın ve erkek öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeyleri bakımından anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Erkek öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeyi kadın öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeyinden anlamlı olarak daha yüksektir.

Literatürde bu kapsamda yapılmış çalışmanın azlığı nedeniyle bulguyu yorumlarken sosyal medya bağımlılığı ile ilgili fikir verebileceği düşünülen internet bağımlılığı ile ilgili bulgular temel alınmıştır, birlikte ele alınmıştır.

Kadın ve erkek öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerine dair bulgular tartışılmıştır. Kadın ve erkek öğrencilerinin internet bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu bulguya göre; erkek öğrencilerin internet bağımlılık düzeyi, kadın öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.

Üniversite öğrenciden elde edilen verilere göre, cinsiyet gibi demografik değişkenlerin internet bağımlılığı üzerinde ayırt edici bir etkisi bulunmadığı görülmüştür (Balcı, Birol, 2009, Demir, Kutlu, 2017, Göldağ, 2017).

Lise öğrencileri ile yapılan bazı çalışmalarda, kadınların erkeklere göre daha fazla sosyal medya bağımlılığı olduğu görülmüştür (Güney, Taştepe, 2020, Öner, Çakır, 2019, Kaplan, 2016).

Kadın öğrencilerin çevrim-içi sosyal ilişkilerinde, daha güvenilir iletişim yöntemleri oluşturarak çevrim içi sosyal ilişkileri her zaman çekici, güncel ve etkili buluyor olması bilgisi ile açıklanabilir (Öner, Çakır, 2019).

Bu çalışmadan elde edilen erkek öğrencilerin internet bağımlılık düzeyinin, kadın öğrencilerin internet bağımlılık düzeyinden anlamlı olarak daha yüksek olduğuna dair

alan yazın çalışmalarında destekleyici çalışmalar yer almaktadır (Ayyıldız Kuzlu, 2023, Atamtürk ve diğerkleri, 2020, Kuzucu ve diğerkleri, 2015, Yılmaz ve diğerkleri, 2014).

Barker (2009), kadın ve erkek sosyal medya kullanım amaçları bakımından farklılıklar olduğunu ifade etmiştir.

Ünal (2015) da kadınlar daha çok akranlarıyla iletişim kurmak, eğlence ve vakit geçirme için kullanırken, erkekler daha çok sosyal denge kurmak, öğrenme ve sosyal kimlik doyumu amacıyla kullanmakta olduğunu eklemiştir.

Ancak tüm bu bulgulardan yola çıkarak, internet bağımlılığı altında ele alınan sosyal medya bağımlılığı ve cinsiyet arasında tutarlı bir bulguya rastlanmamıştır. Bunun kullanım amaçlarına, bireysel ihtiyaçlar ve demografik değişkenlerin etkileyebileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin sosyal medya kullanım süreleri arttıkça internet kullanım süreleri de arttığı için sosyal medya kullanım süresi ve internet kullanım sürelerine dair bulgular birlikte tartışılmıştır.

Kadın ve erkek öğrencilerin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi bakımından anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur.

Kadın ve erkek öğrencilerin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerine dair bulgular tartışılmıştır. Kadın ve erkek öğrencilerinin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür.

Cinsiyet akademik güdülenme ve akademik yükleme stillerinin akademik erteleme davranışını anlamlı düzeyde yordamakta olduğu görülmüştür (Akbay, 2010).

Ancak alan yazın çalışmaları ayrıntılı incelendiğinde; erkek öğrencilerin, kadın öğrencilerden daha fazla akademik erteleme davranışını sergilediği görülmektedir (Akbay, 2010, Aydoğan, Özbay, 2012, Aydoğan, 2008, Çetin, 2016, Demir, 2018, Güngör, Koçak, 2020, Kandemir, 2010, Kara, Yıldırım, 2020, Tanrıkulu, 2013, Uzun, Deniz,2017).

Literatürde cinsiyet ile akademik erteleme farkına dair bulgular erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha fazla akademik erteleme yaptığı yönünde olduğu görülmüştür.

Ortaokul ve lise öğrencilerin akademik erteleme düzeyleri bakımından anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Lise öğrencilerin akademik erteleme düzeyi ortaokul öğrencilerin akademik erteleme düzeyinden anlamlı olarak daha yüksektir.

Lise ve ortaokul öğrencilerin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerine dair bulgular tartışılmıştır. Lise öğrencilerinin akademik erteleme düzeyi, ortaokul öğrencilerinden akademik erteleme düzeyinden anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin akademik erteleme davranışı ile sınıf düzeyi arasında anlamlı düzeyde fark olmadığına dair bulgular olduğu görülmüştür (Arslan, 2013, Çeliker, 2020, Demir, 2020). Ancak görece sayıca fazla çalışma bulguna göre; sınıf düzeyi arttıkça, akademik erteleme davranış düzeyinin de artmaktadır. Alan çalışmaları incelendiğinde bu bulguyu destekler görece sayıca fazla çalışma olduğu görülmüştür (Can, 2018, Kara, 2019, Çelikkaleli, Akba, 2013, Çetin, 2016, Kara, Yıldiran, 2020, Yiğit, Dilmaç, 2011).

Bu durum öğrencilerin yaşlarının artmasıyla birlikte yapacak farklı işleri, sorumluluk ve geleceğe dair belirsizliğin oluşturduğu motive olamama hali olarak açıklanabilir.

Ortaokul ve lise öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri bakımından anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Lise öğrencilerin internet bağımlılık düzeyi ortaokul öğrencilerin internet bağımlılık düzeyinden anlamlı olarak daha yüksektir.

Lise ve ortaokul öğrencilerin internet düzeylerine dair bulgular tartışılmıştır. Lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyi, ortaokul öğrencilerinden internet bağımlılık düzeyinden anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Lise öğrencilerinin sınıf seviyesine (9-10-11-12. sınıf) göre; internet ve sosyal medya bağımlılık düzeyinin anlamlı bir fark olmadığı bulgular arasındadır (Deniz, Gürültü, 2018, Uslu, 2019, Güney, Taştepe, 2020, Balcı, Birol, 2009).

Ortaokul öğrencilerinin sınıf seviyesine (5-6-7-8. sınıf) göre; internet ve sosyal medya bağımlılık düzeyinin anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür (Çeliker, 2020).

Ancak 8. sınıf öğrencileri ile 6. ve 7.sınıf öğrencileri arasında internet bağımlılık düzeylerinin anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür (Kısa, Karageyim Karşıdağ. 2021). 5. sınıf öğrencilerinin 7. sınıf öğrencilerine göre daha düşük internet bağımlılık puanlarına sahip olduğu görülmüştür (Ayyıldız Kuzlu ve diğerlerine, 2023).

Öğrencilerin yaşı ve bunula ilişkili biçimde sınıf düzeyleri arttıkça internet bağımlılık düzeylerinin arttığı görülmüştür. Bu sonucun çocuğunun yaşının ilerlemesiyle birlikte şahsi cep telefonuna sahip olmak buna bağlı internet kullanımına dair anne-baba denetiminin azalması ile ilgili olabileceği düşünülmektedir (Ayyıldız Kuzlu ve diğerleri, 2023).

Ortaokul ve lise öğrencilerin belirsizliğe tahammülsüzlük ve sosyal medya bağımlılık düzeyi bakımından anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur.

Belirsizliğe tahammülsüzlük ile internet bağımlılığı arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmüştür (Koçyiğit, 2019).

Ancak bu bulguya karşı çıkacak ya da destekleyecek farklı çalışmalara ulaşılamamıştır. Bu bulgu; insanın doğası gereği dengede kalma ihtiyacı ve çabasıyla açıklanabilir. Bu dengede kalma çabamız, belirsiz durumlara karşı toleransımızın düşük olması, harekete geçme davranışını engelliyor olabilir.

Bağımlı Değişkenler Arasındaki İlişkilerin Tartışılması:

Ortaokul ve lise öğrencilerinde akademik erteleme ile belirsizliğe tahammülsüzlük arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Akademik erteleme ile belirsizliğe tahammülsüzlük arasında anlamlı ancak zayıf düzeyde pozitif bir ilişki olduğu bulunmuştur. Diğer bir deyişle, belirsizliğe tahammülsüzlük arttığında, akademik erteleme davranışının da zayıf düzeyde olmakla birlikte anlamlı şekilde arttığı görülmüştür (Armutlu, 2019, Günay, 2022).

Bu bulguda öğrencilerde akademik erteleme düzeyi arttıkça belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin de arttığı anlamına gelmektedir. Bu bulgu çalışmanın bulgusunu destekler niteliktedir. Ancak görece sayısal olarak yeterli araştırmaya olmadığı görülmüştür.

Akademik erteleme ile internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı arasında ise orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Öğrencilerde akademik erteleme düzeyi arttıkça internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı düzeyinin de arttığı görülmüştür.

Akademik olarak başarılı olan öğrencilerin daha az başarılı ve başarısız olan öğrencilere göre internet bağımlılık puanlarının düşük olduğu bulguları destekler niteliktedir (Akbaba, Kaya 2022, Derin, Bilge, 2016, Lawless, 2011, Durdu, 2019, Güngör, Koçak, 2020, Yavuz, 2018).

Yapılan çalışmaların bulgularına dair değerlendirme yapıldığında, akademik erteleme davranışı ile öğrencinin başarı düzeyi arasında negatif bir ilişki olduğu görülmüştür. Diğer bir deyişle öğrencinin akademik erteleme davranışı arttıkça, akademik başarı düzeyi de aynı yönde azalmaktadır.

Buna durum öğrencilerin gelecek beklentisi olumlu olan öğrencilerin gelecek beklentisi olumsuz olan öğrencilere göre yine internet bağımlılık düzeyinin düşük olduğu bulgusuyla açıklanabilir (Derin, Bilge, 2016).

Bu durum öğrencilerin, kendilerini motive edecek gücü kendilerinde bulamamak, hoş vakit geçirdiği internetten kendini geri çekememekle açıklanabilir.

Ortaokul ve lise öğrencilerinde belirsizliğe tahammülsüzlük ile internet bağımlılığı ve sosyal medya bağımlılığı arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Öğrencilerde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi arttıkça internet bağımlılığı düzeyinin de arttığı anlaşılmaktadır.

Belirsizliğe tahammülsüzlük ile internet bağımlılık düzeyleri arasında da anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Kişinin belirsiz durumlara karşı toleransının düşük olması, kişinin harekete geçmesini engellemektedir. Bu durumda kişinin zihnini boşaltmaya ve konfor alanı oluşturan ortamlara yönelmelerine neden oluyor olabilir (Koçyiğit, 2019).

Bulguların literatürle büyük oranda uyumlu olduğu söylenebilir.

Ortaokul ve lise öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı ile internet bağımlılığı arasında yüksek düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Bu nedendir ki; gelecek çalışmalarda erteleme davranışını daha iyi tanımlamak ve baş edebilmek adına kullanılan ya da geliştirilecek ölçeklerde bu boyutlara yer verilmelidir.

Bu araştırmada yaş, sınıf düzeyi, aile aylık geliri, anne- baba eğitim düzeyi, günlük internet kullanım süresi, sosyal medya bağımlılığı, sağlık durumu ve samimi arkadaş sayısı ile akademik erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük ve internet bağımlılığı davranışının birbiriyle ilişkili olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte, internet ve sosyal medya bağımlılık düzeylerinin akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlükle ilişkisinde akademik başarı puanları ile (sınav sonuçları, akademik değerlendirme puanları vb.) değerlendirilmesi ilgili davranışların daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

Akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlüğe ilişkin yapılan araştırmalar bu iki kavramın pek çok değişkenle ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu araştırmada bu değişkenlerden yalnızca internet ve sosyal medya bağımlılık düzeyleri ile ele alınmıştır. Öğrenciler arasında yapılan çalışmalar internet ve sosyal medya bağımlılık davranışının yapılacak alternatif eylem olmaması, pandemi sonrası artan teknoloji kullanımı gibi yapılarla da ilişkili olduğunu göstermektedir. İleride Akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlüğe üzerine yapılacak araştırmaların bu değişkenleri ele alması konunun daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

Tüm bu değişkenlerin birbiriyle olan ilişkisinin inceleyen ilk çalışma olması yönünden değerli olup literatüre katkı sağlayacağı düşüncesindeyim.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, ilgili alan yazın kapsamında, ortaokul ve lise öğrencilerinin internet ve sosyal medya bağımlılığı ve öne sürülen sınırlı sayıda değişken (akademik erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlük) üzerinde çalışılmıştır.

Alan yazın çalışmaları sonuçları doğrultusunda öğrencilerin azımsanmayacak bir kısmının internet bağımlısı olduğu aynı zamanda bir kısmının da internet bağımlısı olabileceği yönünde bulgular olduğudur. Bu nedenle de hem ailelere hem de öğretmenlere büyük görev düşmektedir.

- İnternet ve sosyal medya bağımlılığı nedenleri ve sonuçlarından olan akademik erteleme davranışı ile ilişkili bulunan farklı değişkenlerle (özsaygı, akademik başarı, vb.) çalışmalar yürütülebilir.
- Eğitim uzmanları ve okullarda görevli psikolojik danışmanları, akademik erteleme davranışı gösteren öğrencilerle bireysel ya da grup rehberliği, bireysel danışmanlık hizmeti verebilirler.
- Psikolojik danışmanlar geleceğe dair umutsuz ve kaygılı olan, belirsizliğe tahammülü düşük olan öğrencileri ölçekler yardımı ile belirleyip, bireysel ve/veya grupta danışma hizmeti verebilirler.
- Okul psikolojik danışmanları öğrencilerde geleceğe dair belirsizliğin oluşturduğu; umutsuzluk ve kaygı ile baş etme yolları üzerine seminer çalışmaları yapabilir.
- Okul yöneticileri, okul psikolojik danışmanları ve danışmanların okullarda öncelikle öğrenci ve velilerle ardından öğretmenlerle internet ve sosyal medya kullanımları, bağımlılık başta olmak üzere akademik erteleme önüne geçmek adına çalışmalar yapabilirler.
- Eğitim uzmanları ve okullarda görevli psikolojik danışmanların bilinçli internet kullanımı için öğrencilere farkındalık çalışmaları ve takip planlamaları yapılabilir. Buna ek öğrenci ve velilerine internet kullanımı dışında vakit geçirme yollarına dair öneriler verilebilir.
- Öğretmen ve ailelerin, öğrencilerin internet ve sosyal medyayı engellemek ya da daha az kullanmaları için çaba harcamaları yerine, doğru internet ve sosyal medya kullanımı, medya okuryazarlığı konusunda bilgilendirilerek, akademik erteleme

başta olmak üzere, internet ve sosyal medyanın aşırı kullanımından meydana gelebilecek zararların önüne geçmek için desteklenmeleri sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akbaba, T. ve M. Kaya. (2022). *Ortaöğretime Devam Eden Öğrencilerde Problemli İnternet Kullanımının Akademik Güdülenmeye Etkisi. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi.* (17)33, 1-19.
- Akbay, S. E. (2009). *Cinsiyete göre Üniversite Öğrencilerinde Akademik Erteleme Davranışı: Akademik Güdülenme, Akademik Özyeterlilik ve Akademik Yüklenme Stillerinin Rolü.* Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi.
- Aktaş, B. (2018). *Ortaokul Öğrencilerinde İnternet ve Dijital Oyun Bağımlılığının Psikolojik Sağlık ve Saldırganlıkla İlişkisi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kars: Kafkas Üniversitesi.
- Arısoy, Ö. (2019). *İnternet Bağımlılığı ve Tedavisi. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar. Current Approaches In Psychiatry.* (1), 55-67.
- Armutlu, İ. (2019). *Belirsizliğe Tahammülsüzlük, Dürtüsellik, Ruminasyon ve Genel Erteleme Eğiliminin Psikolojik Belirtiler ile İlişkisi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı.
- Arslan, A. (2013). *Lise Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışlarının Karar Verme Stilleri ile İlişkisi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Atamtürk, E., Çalık Var, E. ve Gökler, R. (2020). *Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılıkları ve Akademik Erteleme Davranışları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi,* 1(1), 1-20.
- Aydoğan, D. (2008). *Akademik Erteleme Davranışının Benlik Saygısı, Durumluluk Kaygı ve Özyeterlilik ile Açıklanabilirliği.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Aydoğan, D. ve Y. Özbay. (2012). *Akademik Erteleme Davranışının Benlik Saygısı, Durumluluk Kaygı, Öz-Yeterlilik Açısından Açıklanabilirliğinin İncelenmesi. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi.* 2(3).
- Ayyıldız Kuzlu, T., Gemicioğlu Harkın, Ş., Topçu, F., Demir, A. ve Kaya K. N. (2023). *Ortaokul Düzeyindeki Çocuklarda İnternet Bağımlılığının Sosyal Beceri Düzeyi ile İlişkisi. Bağışlılık Dergisi,* 24(1), 73-84.

- Balcı, Ş. ve G. Birol. (2009). Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılığının Profili. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 6(1), 5-29.
- Balkıs, M., Durdu, E. Buluş, M., ve S. Duru. (2006). Üniversite Öğrencilerinde Akademik Erteleme Eğiliminin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*. (7)2: 57–73.
- Başer, İ. (2016). *Bozukluğa Özgü Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (Böbtö) Türkçe Formu: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Boyacı, M. (2019). Türkiye’de İnternet Bağımlılığı Araştırmaları: Bir İçerik Analizi Çalışması. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 6, 777–795.
- Bulut, R. (2014). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Akademik Erteleme Davranışlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon: Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı.
- Büyükgebiz Koca, E. ve M. Z. Tunca. (2020). İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığının Öğrenciler Üzerindeki Etkilerine Dair Bir Araştırma. *Alanya Akademik Bakış*, 4(1), 77-103.
- Can, S. (2018). *Ergenlerin Akademik Erteleme Davranışları, İnternet Bağımlılığı ve Temel Psikolojik İhtiyaçları: Bir Model Önerisi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Cengizhan, C. (2013). Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanımında Yeni Bir Boyut: “İnternet Bağımlılığı”. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22(22), 83-98.
- Cerit, H. (2019). *Lise Öğrencilerinin Stresle Başa Çıkma Tarzlarıyla Akademik Erteleme ve Genel Erteleme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Coşkun, E. (2019). *Duygusal Zeka ve Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Stresle Başa Çıkma Tarzlarına Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.
- Çakıcı, D. (2003). *Lise ve Üniversite Öğrencilerinde Genel Erteleme ve Akademik Erteleme Davranışının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

- Çeliker, V. B. (2020). *6. ve 7. Sınıf Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ile Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi.
- Çelikkaleli, Ö., Akbay, S. E. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışı, Genel Yetkinlik İnancı ve Sorumluluklarının İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 237-254.
- Çetin, N. (2016). *Lise Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çırak, B. Y. (2021). *Pandemi Sürecinde Bireylerin Geleceğe Karşı Belirsizlik Algıları, Kaygı Düzeyleri ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Kent Üniversitesi.
- Demir, M. (2020). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışları ile Okula İlişkin Tutum Düzeyleri Arasındaki İlişkide Düşünme İhtiyacının Aracı Rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.
- Demir, M. F. (2018). *Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Üstbiliş Becerileri ve Akademik Erteleme Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir, M. F. ve N. Baloglu. (2020). Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Üstbiliş Becerileri ile Akademik Erteleme Davranışları Arasındaki İlişki. *Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 242-259.
- Demir, Ö. (2017). Erteleme Eğilimi ve Baş Etme Yolları Araştırmaları Bulgularının Dini Erteleme Açısından Yorumlanması. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*. 12(24), 747-780.
- Demir, Y., Kutlu, M. (2017). İnternet Bağımlılığı, Akademik Erteleme ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler. *International Journal of Social Science*. 61, 91-105.
- Deniz, L. ve E. Gürültü. (2018). Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılıkları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 26 (2). 355-377.
- Derin, S. ve F. Bilge. (2016). Ergenlerde İnternet Bağımlılığı ve Öznel İyi Oluş Düzeyi. *Türk Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi*. 6(46). 35-51.
- Durar, E. (2018). *Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığının Depresyon ve Sosyal Fobi ile İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi. Kars: Kafkas Üniversitesi.
- Durdu, A. (2019). *Ortaokul 7. Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılıkları ve Akademik Erteleme Davranışlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin: Toros Üniversitesi.

- Erguvan, F. (2015). *Üniversite Öğrencilerinin Belirsizliğe Tahammülsüzlük Düzeyleri ile Psikolojik İyi Olma Düzeylerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Ergüt, B. (2020). *Öğrencilerin Yalnızlık Düzeyinin Yordanmasında Olumsuz Değerlendirilme Korkusu ile İnternet Bağımlılığının Rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Geçgin, M. ve Ü. Sahranç. (2017). *Belirsizliğe Tahammülsüzlük ile Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişki. Sempozyum Bildiri Sunumu*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümü. 7 (4- Özel Sayı). 739-755.
- Gökel, Ö. (2020). Teknoloji Bağımlılığının Çeşitli Yaş Gruplarındaki Çocuklara Etkileri Hakkındaki Ebeveyn Görüşleri. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology* Vol.2 Issue.1
- Göldağ, B. (2017). Ortaöğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Düzeyleri ile Sürekli Kaygı Düzenleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 12/11.
- Gültekin, M. ve H. Aydemir. (2021). İlkokul ve Ortaokul Son Sınıf Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi (Adıyaman İli Örneği). *JRES*, 8(1), 103-121.
- Günay, B. (2022). *Üniversite Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışı, Kaygı ve Belirsizliğe Tahammülsüzlük Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Güney, M. ve T. Taştepe. (2020). Ergenlerde Sosyal Medya Kullanımı ve Sosyal Medya Bağımlılığı. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*. Araştırma Makalesi. 183-190.
- Güngör, AB. ve O. Koçak.(2020). Üniversite Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Akademik Erteleme Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 397-419.
- Günlü, A., Ceyhan, A.A. (2017). Ergenlerde İnternet ve Problemlerle İnternet Kullanım Davranışının İncelenmesi. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 4, 75–117.
- Kademir, M. (2010). *Akademik Erteleme Davranışını Açıklayıcı Bir Model*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

- Kanat, H. (2020). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Yeterlik Düzeyleri ile İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karabük: Karabük Üniversitesi.
- Kaplan, N. (2016). *Ortaokul Öğrencilerinde İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Sağlık Üzerine Etkilerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: İzmir Katip Çelebi Üniversitesi.
- Kara, Ö. (2019). *Lise Öğrencilerinin Serbest Zaman Egzersize Katılım Düzeyleri ile Akademik Erteleme Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kara, Ö. ve İ. Yıldırım. (2020). Lise Topluluğunun Serbest Zaman Egzersizi Katılım Düzeyleri ile Akademik Erteleme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 70-80.
- Karaca, M. (2019). *İnternet Bağımlılığının, Yenilik Arama ve Risk Alma Davranışı ile İlişkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karataş, Z. ve K. Uzun. (2018). Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Yordayıcısı Olarak Endişe ile İlgili Olumlu ve Olumsuz İnançlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26 (4), 1267-1276.
- Kısa, Ö. ve A. Karageyim Karşıdağ. (2021). Investigation Of The Association Between Loneliness, Social Skill Levels And İnternet Addiction İn Junior High School Students. *Humanistic Perspective*. 3(1): 43-59.
- Kilit Z., Dönmezler S., Erensoy H. ve T. Berkol. (2020). Üniversite Öğrencilerinde Belirsizliğe Tahammülsüzlük, Endişeler ve Rahatsız Edici Sınav Kaygısı İlişkisi. *Ortadoğu Tıp Dergisi*. 262-268.
- Klassen, R.M., Krawchuk, L.L., ve Rajani, S. (2007). Academic Procrastination Of Undergraduates Low Self-Efficacy To Self-Regulate Predicts Higher Levels Of Procrastination. *Contemporary Educational Psychology*, 33, 915-931.
- Koçyiğit, F. (2019). *Teknoloji Bağımlılığının Psikolojik İyi Oluş ile İlişkisinde Bilinçli Farkındalık ve Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkenlerinin Aracı Rolünün İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Medipol Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kutlu, M. Savcı, M. Demir, Y. Aysan, F. (2016). Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formunun Türkçe uyarlaması: Üniversite Öğrencileri ve Ergenlerde Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 17 (Ek.1). 69-76.
- Kuzucu, Y., Bulut, B., Özçelik, Ş., Soydemir, F.M. (2015). Sosyal Destek Kontrol Edildiğinde Cinsiyetin İnternet Bağımlılığı Üzerine Etkisi. *Journal of Educational Sciences. Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 6(2), 11-19.
- Mustafaoğlu, R., Yasacı, Z. (2018). Dijital Oyun Oynamanın Çocukların Ruhsal ve Fiziksel Sağlığı Üzerine Olumsuz Etkileri. *Bağımlılık Dergisi*. 19(3):51-58.
- Öner, İ. ve R. Çakır. (2019). Ortaokul Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ve Sosyal Medya Kullanma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi (AKEF)*. Cilt.1; Sayı.1.
- Özer, B. (2009). Bir Grup Lise Öğrencisinde Akademik Erteleme Davranışı: Sıklığı, Olası Nedenleri ve Umudun Rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 4 (32), 12-19.
- Özgenel, M., Canpolat, Ö., ve H. Ekşi. (2018). Ergenler için Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (ESMBÖ): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Türkiye Yeşilay Cemiyeti*. 6(3). 631-664.
- Özmen, F. H. (2022). *Son Ergenlik Döneminde Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Aleksitimi Arasındaki İlişkide Anksiyetenin Aracı Etkisinin İncelenmesi*. İstanbul: Işık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Parmaksız, İ. (2021). Erişkin Dönemde Belirsizliğe Tahammülsüzlük Üzerinde Otomatik Düşünceler ve Stresle Başa Çıkma Mekanizmalarının Etkisi. *Psikolojide Güncel Yaklaşımlar*. 13(1). 1-11.
- Reisoğlu, İ., Gedik, N. ve Y. Göktaş (2013). Öğretmen Adaylarının Özsaygı ve Duygusal Zekâ Düzeylerinin Problemlı İnternet Kullanımıyla İlişkisi. *Eğitim ve Bilim*. 38(170).
- Sarı, S. ve İ. Dağ. (2009). Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği, Endişe ile İlgili Olumlu İnançlar Ölçeği ve Endişenin Sonuçları Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması, Geçerliliği ve Güvenilirliği. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 10. 261-270.
- Sarıçam, H., Erguvan, F., Akın, A. ve Akça, M. (2014). Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (Btö-12) Türkçe Formu: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Route Educational and Social Science Journal*. Volume 1(3). 148-157.

- Tanrikulu, M. (2013). *Ergenlerin Akademik Erteleme Davranışlarıyla Benlik Saygılarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Taş, İ. (2017). Ergenler İçin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Kısa Formunun (SMBÖ-KF) Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Online Journal of Technology Addiction & Cyberbullying*, 4(1), 27-40.
- Toker Uğurlu T, Balcı Şengül C, Şengül C (2012). Bağımlılık Psikofarmakolojisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 4(1): 37-50.
- Tuna, C. (2015). *Ortaokul Öğrencilerinin Ebeveynleriyle Olan Bağlanma İlişkisinin İnternet Bağımlılığına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Nişantaşı Üniversitesi.
- Türk Dil Kurumu (2022). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. 5 Ocak 2023 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2021). *Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2021*. 5 Ocak 2023 tarihinde TÜİK Kurumsal sitesi <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2021-41132> adresinden alındı.
- Türkmen, E. (2019). Ergenlerde İnternet Bağımlılığı Ebeveyn Çocuk İlişkisi Problem Çözme Becerisi ve Okul Başarısının İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Lefkoşa: Yakın Doğu Üniversitesi.
- Uslu, Ş. (2019). *Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı, Dijital Oyun Bağımlılığı ve Sosyal Medyaya Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.
- Utma, S. (2019). Sosyal Medya Bağımlılığı Üzerine Kuramsal Bir Değerlendirme. *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*. 2 (2):118-130.
- Uzun, B. ve A. Demir. (2015). Erteleme: Türleri, Bileşenleri, Demografik Etkenler ve Kültürel Farklılıklar. *Ege Eğitim Dergisi*. (16) 1: 106-121
- Uzun, E. ve E. Deniz. (2017). Lise öğrencisi ergenlerin akademik erteleme davranışlarının incelenmesi. *ABMYO Dergisi*. 46 (1). 1-20.
- Uzun, K. ve O. Gönültaş. (2020). Ergenlerin Aleksitimi Düzeylerinin Yordayıcıları Olarak Ergenlerin Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Akıcı Olmayan İnançlar. *Humanistic Perspective*. 2 (2),191-211.

- Ünal Tutgun, A. (2015). *Sosyal Medya Bağımlılığı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Ana Bilim Dalı, Bilişim Bilim Dalı. Doktora Tezi.
- Ünsal Seydooğulları, S. Uğur, E., Tanhan A. ve Genç E. (2022.) Lise Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışının Problemli İnternet Kullanımı ve Mükemmeliyetçilik ile İlişkinin İncelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim*, 37(1), 145-164.
- Yavuz, O. (2018). Ergenlik Döneminde İnternet Bağımlılığının Okul Başarısı Üzerinde Etkileri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. 8(15). 1056-1080.
- Yaygır, C. (2018). *Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı Depresyon ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi. İstanbul: Gelişim Üniversitesi.
- Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM), (2021). *Bağımlılık Nedir?*. 5 Ocak 2023 tarihinde Yeşilay Kurumsal Sitesi <https://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/bagimlilik-nedir> adresinden alındı.
- Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM), (2021). *Bağımlılık Türleri*. 5 Ocak 2023 tarihinde Yeşilay Kurumsal Sitesi <https://www.yedam.org.tr/bagimlilik-turleri> adresinden alındı.
- Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM), (2021). *Teknoloji Bağımlılığı*. 5 Ocak 2023 tarihinde Yeşilay Kurumsal Sitesi <https://www.yedam.org.tr/teknoloji-bagimliliği> adresinden alındı.
- Yıldız, B. ve A. Güllü. (2018). Belirsizliğe Tahammülsüzlük ile Aleksitimi Arasındaki İlişki ve Bazı Sosyo-Demografik ayarlara Göre İncelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9 (1), 113-131.
- Yılmaz, E., Şahin, Y.L., Haseski, H. İ. ve Erol, O. (2014). Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: Balıkesir İli Örneği. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi. Uluslararası E-Dergi*. 4(1).
- Yiğit, R. ve B. Dilmaç, B. (2011). Ortaöğretim Öğrencilerinin Sahip Oldukları İnsani Değerler ile Akademik Erteleme Davranışlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 159-178.
- Yüksel, R., Kocairi, C., Arslantaş, H., Söylemez, B. (2020). Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Etkileyen Faktörler. Balıkesir Üniversitesi. *Sağlık Bilimleri Dergisi*. 10(1): 19-28.

EK – 1

ONAM FORMU

Sayın katılımcı,

Bu çalışma Nişantaşı Üniversitesi, Psikoloji yüksek lisans programı öğrencisi Fatma Nihal ADA tarafından Nişantaşı Üniversitesi Psikoloji Bölüm Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Selçuk Aslan'ın danışmanlığını yaptığı yüksek lisans tezi kapsamında yürütülen bir çalışmadır.

Çalışmanın amacı; ortaokul ve lise öğrencilerinde internet ve sosyal medya bağımlılığının belirsizliğe tahammülsüzlük ve akademik erteleme davranışı üzerine etkisi incelemektir. Bu çalışmada vereceğiniz yanıtlar son derece önemli olduğundan, lütfen her soruyu dikkatle okuyup size en uygun gelen cevabı anket içindeki yönergeyi dikkate alarak veriniz. Ankette yer alan soruların doğru veya yanlış cevabı yoktur. Soruları yanıtlamak yaklaşık 15 dakikanızı alacak ve vereceğiniz bilgiler gizli tutularak, yalnızca araştırma için kullanılacaktır.

Ankete katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmada sizi rahatsız eden herhangi bir soruyla karşılaşırsanız ya da ankete devam etmek istemezseniz bu durumda anketi yarıda bırakabilirsiniz. Veri toplama ve analiz sürecinin sonunda elde edilen bulgularla ilgili tüm sorularınız cevaplandırılacaktır

Yardımlarınız ve katılımınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak için Fatma Nihal ADA (info@fatmanihalada.com) ile iletişim kurabilirsiniz.

Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman yarıda kesip çıkabileceğimi biliyorum. Verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı yayımlarda kullanılmasını kabul ediyorum.

(Formu doldurup imzaladıktan sonra uygulayan kişiye teslim etmeyi unutmayınız.)

Ad-Soyad

Tarih

İmza

Katılımcı No:	
----------------------	--

EK – 2

VELİ ONAY FORMU

Sayın Veli,

Bu çalışma Nişantaşı Üniversitesi, Psikoloji yüksek lisans programı öğrencisi Fatma Nihal ADA tarafından Nişantaşı Üniversitesi Psikoloji Bölüm Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Selçuk Aslan'ın danışmanlığını yaptığı yüksek lisans tezi kapsamında yürütülen bir çalışmadır.

Çalışmanın amacı; ortaokul ve lise öğrencilerinde internet ve sosyal medya bağımlılığının belirsizliğe tahammülsüzlük ve akademik erteleme davranışı üzerine etkisi incelemektir. Bu çalışmada verilecek yanıtlar, öğrencilerin yaklaşık 15 dakikasını alacak ve elde edilecek bilgiler gizli tutularak, yalnızca araştırma için kullanılacaktır. İsim, TC No vb. bilgiler istenmeyecektir.

Ankete katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmada rahatsız eden herhangi bir soruyla karşılaşılması halinde ya da ankete devam etmek istenilmeme gibi durumlarda anketi yarıda bırakma hakkı bulunmaktadır. Veri toplama ve analiz sürecinin sonunda elde edilen bulgularla ilgili tüm sorularınız cevaplandırılacaktır.

Yardımlarınız ve katılımınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak için Fatma Nihal ADA (info@fatmanihalada.com) ile iletişim kurabilirsiniz.

Bu çalışmaya çocuğumun gönüllü olarak katılmasını kabul ediyorum.

(Formu doldurup imzaladıktan sonra uygulayan kişiye teslim etmeyi unutmayınız.)

Velinin Ad-Soyadı

Tarih

İmza

Katılımcı No:	
---------------	--

EK – 3

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

- 1- Yaşınız: _____
- 2- Cinsiyetiniz: Kadın _____ Erkek _____
- 3- Okul adı: _____
- 4- Sınıfınız: _____
- 5- Ailenizin aylık gelir düzeyi: _____ TL
- 6- Annenizin eğitim düzeyi:
Okur yazar değil _____
Okur yazar _____
İlkokul mezunu _____
Ortaokul mezunu _____
Lise mezunu _____
Yüksek okul mezunu _____
Üniversite mezunu _____
Yüksek lisans ve doktora _____
- 7- Babanızın eğitim düzeyi:
Okur yazar değil _____
Okur yazar _____
İlkokul mezunu _____
Ortaokul mezunu _____
Lise mezunu _____
Yüksek okul mezunu _____
Üniversite mezunu _____
Yüksek lisans ve doktora _____
- 8- Günlük ortalama internet kullanım süreniz _____ Saat _____ Dakika
- 9- İnternette en çok kullandığınız sosyal medya uygulamaları önem sırasına göre yazınız.
(İlk üçünü yazınız.) (Instagram, Twitter, Whatsapp, Youtube, Facebook, Snapchat, LinkedIn, Swarm, Tumblr, Pinterest vb.)
1- _____
2- _____
3- _____
- 10- Günlük ortalama sosyal medya kullanım süreniz _____ Saat _____ Dakika
- 11- Kendinizi nasıl değerlendiriyorsunuz? İçedönük _____ Dışadönük _____
- 12- Spor, sanat, dans vb herhangi bir etkinlik içinde olduğunuz bir grup üyeliğiniz var mı?
Evet _____ Hayır _____
- 13- Fiziksel sağlığınıza 1 -10 arasında kaç puan verirsiniz? _____
- 14- Kaç samimi (yakın) arkadaşınız var? _____
- 15- Evinizde bilgisayar var mı? Evet _____ Hayır _____
- 16- Evinizde internet var mı? Evet _____ Hayır _____
- 17- Akıllı cep telefonunuz var mı? Evet _____ Hayır _____
- 18- Tabletiniz var mı? Evet _____ Hayır _____
- 19- Bilişim teknolojilerini genellikle nerede kullanıyorsunuz?
Eğlence _____ Ders _____

YOUNG İNTERNET BAĞIMLILIĞI TESTİ-KISA FORM (YİBT-KF)

Açıklama: Lütfen aşağıdaki sorularda belirtilen durumları hangi sıklıkta yaşadığınızı belirtiniz. Lütfen her soru için sadece bir seçeneği işaretleyiniz ve hiçbir soruyu boş bırakmayınız.

1-Hiçbirzaman, 2-Nadiren, 3-Bazen, 4-Sıklıkla, 5-Her zaman

	1	2	3	4	5
1. Hangi sıklıkta planladığınızdan daha fazla internette kalırsınız?					
2. Hangi sıklıkta ailenizle ilgili işleri ihmal ederek internette daha fazla zaman harcarsınız?					
3. Okul veya ders ile ilgili çalışmalarınız hangi sıklıkta internette harcadığınız süre yüzünden zarar görmektedir?					
4. Birileri internette ne yaptığınızı sorduğunda hangi sıklıkta sır gibi saklar veya savunmaya geçersiniz?					
5. Birileri siz internette iken canınızı sıkarsa hangi sıklıkta onları tersler, onlara bağırır ve öfkeli davranırsınız?					
6. Hangi sıklıkta gece internette harcadığınız süre yüzünden uykusuz kalırsınız?					
7. İnternete bağlı değilken hangi sıklıkta internetle avunur veya internete bağlı olduğunuz hayalini kurarsınız?					
8. İnternette iken hangi sıklıkta kendinizi ‘birkaç dakika daha’ derken bulursunuz?					
9. Hangi sıklıkta internette harcadığınız zamanı azaltmak için uğraşırsınız ve başarısız olursunuz?					
10. Ne kadar süre internette olduğunuzu hangi sıklıkta saklamaya çalışırsınız?					
11. Hangi sıklıkta başkalarıyla dışarı çıkmak yerine internette daha fazla zaman harcamayı tercih edersiniz?					
12. İnternete bağlanamadığınızda hangi sıklıkta kendinizi bunalımda, karamsar ve sinirli hissedip, internete bağlandığınızda bu şikayetlerinizin hemen geçtiğini görürsünüz?					

EK – 5

ERGENLER İÇİN SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ÖLÇEĞİ (ESMBÖ)

Açıklama: Saygıdeğer katılımcı, aşağıda verilen ifadeleri son 1 yıldaki sosyal medya (MySpace, Facebook, Bebo, LinkedIn, Tumblr, Bloglar, Instagram, WhatsApp, Viber, Line, Tango, Snapchat, Wikipedia, Podcast Apple iTunes, Forumlar, YouTube, Twitter, vb.) kullanımınızı düşünerek işaretleyiniz.

1-Hiçbir zaman 2- Nadiren 3- Bazen/ara sıra 4- Çoğunlukla 5- Her zaman

	1	2	3	4	5
1. Sosyal medyayı kullanmadığımda sinirli, endişeli veya üzgün olurum.					
2. Aklımda sürekli sosyal medyada yaptığım veya yapacağım etkinlikler vardır.					
3. Sosyal medyayı çok kullandığım için sinema, tiyatro, müzik, spor gibi diğer etkinliklere veya hobilerime zamanım kalmıyor.					
4. Sosyal medyada gezinirken “biraz daha” diyerek süreyi uzatırım.					
5. Sosyal medya iş, okul veya aile hayatımı olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaya devam ediyorum.					
6. Sosyal medya kullanımımı kontrol etmeye, azaltmaya veya durdurmaya çalışırken zorlanıyorum.					
7. Kendimi mutlu hissetmek için sosyal medyayı daha fazla kullanırım.					
8. Sosyal medyada harcadığım zaman miktarını ailemden veya çevremdeki insanlardan gizlerim.					
9. Sosyal medyada harcadığım süre yüzünden insanlarla (aile, arkadaş ve sosyal çevre) ilişkilerimde ciddi çatışmalar yaşarım.					

AKADEMİK ERTELEME ÖLÇEĞİ (AEÖ)

Açıklama: Bu ölçeğin amacı sizin ders çalışma alışkanlıklarınızı belirlemektir. Aşağıda bazı ifadeler verilmiştir. Lütfen her ifadeyi dikkatle okuyup sizi ne kadar tanımladığını aşağıdaki ölçekten yararlanarak maddelerin yanındaki sayıların üzerine (X) işareti koyarak belirleyiniz.

- 1- Beni hiç yansıtmıyor**
2- Beni çok az yansıtıyor
3- Beni biraz yansıtıyor
4- Beni çoğunlukla yansıtıyor
5- Beni tamamen yansıtıyor

	1	2	3	4	5
1. Derslerimi düzenli olarak çalışırım.					
2. Ödevlerimi/projelerimi genellikle son belirlenen tarihte yetiştiririm.					
3. Daha keyifli şeyler yapmak için ders çalışmayı erken bırakırım.					
4. Sınavlardan önce konuları tekrar etmeye zamanım kalır.					
5. Ne zaman dersin başına otursam aklıma yapmam gereken başka işler gelir.					
6. Önemli olsalar bile sınavlara çalışmayı gereksiz yere son güne bırakırım.					
7. Derslere hazırlanarak gelirim.					
8. Sıkıcı derslere çalışmayı son ana bırakırım.					
9. Herhangi bir dersle ilgili verilen okumaları derse okumuş olarak gelirim.					
10. Ders çalışırken bir şey yapmak, birisiyle konuşmak, çay ya da kahve içmek vb. için sık sık ara veririm.					
11. Ödevlerimi/projelerimi zamanında teslim ederim.					
12. Tarihi önceden bildirilmiş olsa bile sınav günü yaklaştığında önceliği olmayan başka işlerle uğraştığım olur.					
13. Kendime bir ders çalışma programı hazırlamışsam ona uyarım.					
14. Önemli derslere çalışmayı bile son güne bırakırım.					
15. Çalışmayı son güne bıraktığım için başarısız olduğum derslerim olur.					
16. Ödevlerimi/projelerimi zamanında yetiştiremem.					
17. Bir sınavdan önce sınavla ilgili konuları her yönüyle çalışmış olurum.					
18. Ödevlerimi/projelerimi yapmayı önemsiz gerekçelerle son güne bırakırım.					
19. Ben derslerimi çalışmayı son ana bırakan ancak bir daha ki sefere çalışmaya zamanında başlayacağım diyen bir öğrenciyim.					

EK – 7

BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜK ÖLÇEĞİ (BTÖ-12)

Açıklama: Lütfen aşağıdaki maddelerin karşısında bulunan ve maddelere ne kadar katıldığınızı gösteren sayılardan size en uygun olanını işaretleyiniz.

- 1- Bana hiç uygun değil**
2- Bana çok az uygun
3- Bana biraz uygun
4- Bana çok uygun
5- Bana tamamen uygun.

	1	2	3	4	5
1. Beklenmedik olaylar canımı çok sıkar.					
2. Bir durumda ihtiyacım olan tüm bilgilere sahip değilsem sinirlerim bozulur.					
3. İnsan sürprizlerden kaçınmak için daima ileriye bakmalıdır.					
4. En iyi planlamayı yapsam bile beklenmedik küçük bir olay her şeyi mahvedebilir.					
5. Geleceğin bana neler getireceğini her zaman bilmek isterim.					
6. Bir duruma hazırlıksız yakalanmaya katlanamam.					
7. Her şeyi önceden ayrıntılı bir şekilde organize edebilmeliyim.					
8. Belirsizlik beni hayatı dolu dolu yaşamaktan alıkoyar.					
9. Harekete geçme zamanı geldiğinde, belirsizlik elimi kolumu bağlar.					
10. Belirsizlik yaşadığımda pekiyi çalışamam.					
11. En küçük bir şüphe bile hareket etmemi engeller.					
12. Tüm belirsiz durumlardan uzak durmak zorundayım.					

T.C.
NIŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ
ETİK KURULU KARAR SURETİ

Toplantı Tarihi : 26.04.2022

Toplantının Yeri: Nişantaşı Üniversitesi Toplantı Odası

Toplantı Sayısı : 2022/20

Toplantıya Katılanlar:

Prof. Dr. Uğur YOZGAT	Başkan
Doç. Dr. Umut BAŞOĞLU	Başkan Yardımcısı
Prof. Dr. Yılmaz GÖBENEZ	Üye
Prof. Dr. Ömer Cüneyt BİNATLI	Üye
Prof. Dr. Ahmet İrfan YÜKLER	Üye
Prof. Dr. Serkan KESKİN	Üye
Öğr. Gör. Erkul BULUT	Üye
Demet ÖVELEK	Raportör

Gündem:

Gündem1. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Nazmiye Gökçe Yıldırım'ın "Özgül Fobi ve Sınav Kaygısı Olan Ergenlerde EMDR Terapisinin Etkisinin İncelenmesi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem2. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Suna Vurucu'nun "18-55 Yaş Arası Sağlıklı Bireylerin Depresyon Algılarına Bilişsel Davranışçı Terapinin Etkisi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem3. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Farida Nazarova'nın "Koçluk Liderlik Stilinin Duygusal Zekâ Perspektifinde İncelenmesi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem4. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Başak Erdoğan'ın "Evli Bireylerin Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri ve Psikolojik Dayanıklılıkları ile Evlilik Doyumları Arasındaki İlişki" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem5. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Esra Katar'ın "Genç Erişkin Bireylerde Savunma Mekanizmaları ile Narsisistik Özellikler ve Duygu Düzenleme Güçlüğü Arasındaki İlişki" adlı çalışmasının görüşüldü.

Gündem6. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Hasibe Canan Yılmaz'ın "Siber Mağduriyet Farkındalığı Ölçeği Geliştirme Çabası ve Psikometrik Özelliklerinin Belirlenmesi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem7. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Melike Kızılkaya'nın "Ergenlerde Dijital Oyun Bağımlılığı ile Akademik Erteleme Davranışı ve Akademik Öz Yeterlilik Arasındaki İlişki" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem8. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Müge Ağır Ezgin'in "Genç Erişkin Bireylerde Algılanan Ebeveyn Tutumları ile Duygusal Zekâ ve Öfke Kontrol Arasındaki İlişki" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem9. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Saime Beydili'nin "Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığının Uyku Kalitesi ve Anksiyete Arasındaki İlişkisinin İncelenmesi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem10. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Burcu Bölenler' in "Yetişkin Bireylerde Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Sosyal Görünüş Kaygısı ile Kompulsif Satın Alma Davranışı Arasındaki İlişki" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem11. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Merve Çiltaş'ın "Yetişkin Bireylerde Psikolojik İyi Oluş ile Depresyon ve Yeme Bozuklukları Arasındaki İlişki" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem12. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Ferruh Sergen Akbaş'ın "Spor Gönüllülüğü Yönetim Stratejileri Kapsamında Örgütsel Bağlılık ve Gönüllülük Kavramlarının İncelenmesi: Maraton Örneği" adlı çalışmasının incelenmesi.

Gündem13. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Pelin Gönül Şahin'in "Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik Dayanıklılık ve Benlik Saygısı ile Girişimcilik Eğilimi ile Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem14. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Senay Toptanış'ın "Mülteci/Sığınmacı Yardım Çalışanlarındaki Empati ve Kaygı Düzeylerinin İkincil Travmatik Stres Düzeyleri ile İlişkisi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem15. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Tuğba Çevik'in "Romantik İlişki Yaşayan Bireylerin Bağlanma Stiline Göre İlişki Doyumu ve Bilinçli Farkındalık Açısından İncelenmesi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem16. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Beyza Çelik'in "Ergenlerde Öznel İyi Oluş ve Psikolojik Esneklik Arasındaki İlişkinin Farklı Sosyodemografik Değişkenler Açısından İncelenmesi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem17. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Sinem Bağcı Keskin'in "Üniversite Öğrencilerinde Affediciliğin, Pozitif Düşünme ve Yaşam Doyumu ile İlişkisi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem18. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Ramazan Yeşildallar'ın "Özgül Fobiye Sahip ve Travma Sonrası Stres Bozukluğu Yaşayan Bireylerde EMDR Terapisinin Etkisi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem19. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Emre Karaman'ın "Spor-Fitness Merkezlerinin Algılanan Hizmet Kalitesinin Covid-19 Hastalığına Yakalanma Kaygısına Etkinin İncelenmesi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem20. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Remziye Kartop'un "Spor Giyim Ürünlerinin Satın Alma Davranışlarına Duygusal Pazarlamanın Etkisi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem21. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Şeymanur Ocak'ın "Spor Bilimleri Alanı ile Diğer Alanlarda Eğitim Gören Lisans Öğrencilerinin Sosyal-Duygusal Yetkinliklerinin Karşılaştırılması" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem22. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Eren Yetim'in "Ortaokul ve Lise Öğrencilerinde İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Akademik Erteleme Davranışı Üzerine Etkisi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem23. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Ayten Yılmaz'ın "Marshmallow (zevki erteleme) Testi'nin Türkiye'deki 4-5 Yaş Çocuklarına Uygulanması ve Sonuçların Ülke Kültürüne Göre Değerlendirilmesi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem24. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Ömer Faruk Aykut'un "Yurt Dışında Yaşayan Bireylerin Yaşam Deneyimlerinin Psikolojik Esneklik Durumuna Etkileri" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem25. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Fatma Nihal Ada'nın "Ortaokul ve Lise Öğrencilerinde İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Akademik Erteleme Davranışı Üzerine Etkisi" adlı çalışması görüşüldü.

Gündem26. Üniversitemiz İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dr. Öğr. Üyesi Cengiz Mesut Bükeç'in "Havayolu Operasyonlarında Adalet Kültürü Kavramını Etkileyen Faktörler" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem27. Üniversitemiz İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dr. Öğr. Üyesi Metin Çınaroğlu'nun yürütmüş olduğu çalışmasında asistan öğrenci olarak Berfin Ağtaş, Vildan Karaçayır ve Elif Tuğçe Yasin Şaştım'ın bulunduğu "The Effect Of Existential Anxiety On Perceived Stressin Flight Attendants" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem28. Üniversitemiz İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Arş. Gör. Orçun Muhammet Şimşek'in "Hayatı Anlamlandırmanın Sosyal Medya Bağımlılığı Üzerindeki Etkisinde Psikolojik Dayanıklılığın Aracılık Rolü" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem29. Üniversitemiz İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Arş. Gör. Orçun Muhammet Şimşek'in "Lise ve Ortaokullarda Okul Sosyal Hizmetinin Önemi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem30. Üniversitemiz İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Arş. Gör. Orçun Muhammet Şimşek'in "Belediyelerde Görev Yapan Sosyal Hizmet Uzmanlarının Depremlerle Mücadeledeki Görev Tanımları" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem31. Üniversitemiz İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dr. Öğr. Üyesi Yelda Şenkal'ın "Reklamın Etkisi Üzerinden Reklam Etiğine Bakış" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem32. Üniversitemiz Meslek Yüksekokulumuz Öğr. Gör. İlyas Turğay'ın "İç Denetim Kalitesi ve Risk Yönetim Sistemi Etkinliğinin Şirket Performansına Etkisi" başlıklı tez çalışmasının "İç Denetim Kalitesi ve Risk Yönetim Sistemi Etkinliğinin Ölçümü" başlıklı anketinin görüşülmesi.

Gündem33. Üniversitemiz Meslek Yüksekokulumuz Öğr. Gör. Ebru Şen'in "Kadın memesinin Türk toplumundaki cinsellik, estetik ve bebek beslenmesi açısından fonksiyonlarını belirlemek" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem34. Üniversitemiz Meslek Yüksekokulu Dr. Öğr. Üyesi Nurcan Dedeoğlu'nun "Polifloro Substitüe Pirazolin Tipi Sekonder Sülfonamid Türevlerinin Bazı Enzimler (Katalaz, Ksantin Oksidaz, Paraoksonaz, Vs) Üzerine Etkileri" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem35. Üniversitemiz İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dr. Öğr. Üyesi Dilek Özsoy'un "Aile İçi Şiddeti Önlemede Aile Danışmanlığına Yaklaşım" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Kararlar:

Karar1. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Nazmiye Gökçe Yıldırım'ın "Özgül Fobi ve Sınav Kaygısı Olan Ergenlerde EMDR Terapisinin Etkisinin İncelenmesi" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar2. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Suna Vurucu'nun "18-55 Yaş Arası Sağlıklı Bireylerin Depresyon Algılarına Bilişsel Davranışçı Terapinin Etkisi" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar3. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Farida Nazarova'nın "Koçluk Liderlik Stilinin Duygusal Zekâ Perspektifinde İncelenmesi" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar4. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Başak Erdoğan'ın "Evli Bireylerin Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri ve Psikolojik Dayanıklılıkları ile Evlilik Doyumları Arasındaki İlişki" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar5. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Esra Katar'ın "Genç Erişkin Bireylerde Savunma Mekanizmaları ile Narsisistik Özellikler ve Duygu Düzenleme Güçlüğü Arasındaki İlişki" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar6. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Hasibe Canan Yılmaz'ın "Siber Mağduriyet Farkındalığı Ölçeği Geliştirme Çabası ve Psikometrik Özelliklerinin Belirlenmesi" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar7. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Melike Kızılkaya'nın "Ergenlerde Dijital Oyun Bağımlılığı ile Akademik Erteleme Davranışı ve Akademik Öz Yeterlilik Arasındaki İlişki" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar8. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Müge Ağır Ezgin'in "Genç Erişkin Bireylerde Algılanan Ebeveyn Tutumları ile Duygusal Zekâ ve Öfke Kontrol Arasındaki İlişki" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar9. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Saime Beydili'nin "Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığının Uyku Kalitesi ve Anksiyete Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar10. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Burcu Bölenler' in "Yetişkin Bireylerde Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Sosyal Görünüş Kaygısı ile Kompulsif Satın Alma Davranışı Arasındaki İlişki" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar11. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Merve Çiltaş'ın “Yetişkin Bireylerde Psikolojik İyi Oluş ile Depresyon ve Yeme Bozuklukları Arasındaki İlişki” adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar12. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Ferruh Sergen Akbaş'ın “Spor Gönüllülüğü Yönetim Stratejileri Kapsamında Örgütsel Bağlılık ve Gönüllülük Kavramlarının İncelenmesi: Maraton Örneği” adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar13. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Pelin Gönül Şahin'in “Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik Dayanıklılık ve Benlik Saygısı ile Girişimcilik Eğilimi ile Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi” adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar14. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Senay Toptanış'ın “Mülteci/Sığınmacı Yardım Çalışanlarındaki Empati ve Kaygı Düzeylerinin İkincil Travmatik Stres Düzeyleri ile İlişkisi” adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar15. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Tuğba Çevik'in “Romantik İlişki Yaşayan Bireylerin Bağlanma Stiline Göre İlişki Doyumu ve Bilinçli Farkındalık Açısından İncelenmesi” adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar16. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Beyza Çelik'in “Ergenlerde Özel İyi Oluş ve Psikolojik Esneklik Arasındaki İlişkinin Farklı Sosyodemografik Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın uygulanacağı ankette kişilerin lise öğrencisi olması itibarı ile reşit olmayabilecekleri, onam formunu imzalamalarının hukuki sonucu olmayacağı dikkate alınarak onam formunun çalışmadan çıkarılarak, toplanan verilerin kamulaştırılarak/kimden alındığı belli olmayacak şekilde olması gerektiğinden **uygun olmadığına** oybirliği ile karar verildi.

Karar17. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Sinem Bağcı Keskin'in “Üniversite Öğrencilerinde Affediciliğin, Pozitif Düşünme ve Yaşam Doyumu ile İlişkisi” adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın kişilere uygulanacak anketin gerekli yerlerden izin alınmaması nedeniyle **uygun olmadığına** oy birliği ile karar verildi.

Karar18. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Ramazan Yeşildallar'ın "Özgül Fobiye Sahip ve Travma Sonrası Stres Bozukluğu Yaşayan Bireylerde EMDR Terapisinin Etkisi" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar19. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Emre Karaman'ın "Spor-Fitness Merkezlerinin Algılanan Hizmet Kalitesinin Covid-19 Hastalığına Yakalanma Kaygısına Etkinin İncelenmesi" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar20. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Remziye Kartop'un "Spor Giyim Ürünlerinin Satın Alma Davranışlarına Duygusal Pazarlamanın Etkisi" adlı çalışmasının görüşülmesi. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar21. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Şeymanur Ocak'ın "Spor Bilimleri Alanı ile Diğer Alanlarda Eğitim Gören Lisans Öğrencilerinin Sosyal-Duygusal Yetkinliklerinin Karşılaştırılması" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar22. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Eren Yetim'in "Ortaokul ve Lise Öğrencilerinde İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Akademik Erteleme Davranışı Üzerine Etkisi" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmada katılımcıların kurumundan (İl Millî Eğitim Müdürlüğü) izin alınması ve araştırmaya kaç kişinin katılması olmaması nedeniyle **uygun olmadığına** oy birliği ile karar verildi.

Karar23. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Ayten Yılmaz'ın "Marshmallow (zevki erteleme) Testi'nin Türkiye'deki 4-5 Yaş Çocuklarına Uygulanması ve Sonuçların Ülke Kültürüne Göre Değerlendirilmesi" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışma için gerekli yerlerden izin almaması sebebiyle uygun olmadığına oy birliği ile karar verildi.

Karar24. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Ömer Faruk Aykut'un "Yurt Dışında Yaşayan Bireylerin Yaşam Deneyimlerinin Psikolojik Esneklik Durumuna Etkileri" adlı çalışmasının görüşülmesi. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar25. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Fatma Nihal Ada'nın "Ortaokul ve Lise Öğrencilerinde İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Akademik Erteleme Davranışı Üzerine Etkisi" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar26. Üniversitemiz İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dr. Öğr. Üyesi Cengiz Mesut Bükeç'in "Havayolu Operasyonlarında Adalet Kültürü Kavramını Etkileyen Faktörler" adlı çalışmasının görüşülmesi. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar27. Üniversitemiz İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dr. Öğr. Üyesi Metin Çınaroğlu'nun yürütmüş olduğu çalışmasında asistan öğrenci olarak Berfin Ağtaş, Vildan Karaçayır ve Elif Tuğçe Yasin Şaştım'ın bulunduğu "The Effect Of Existential Anxiety On Perceived Stressin Flight Attendants" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar28. Üniversitemiz İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Arş. Gör. Orçun Muhammet Şimşek'in "Hayatı Anlamdırmanın Sosyal Medya Bağımlılığı Üzerindeki Etkisinde Psikolojik Dayanıklılığın Aracılık Rolü" adlı çalışmasının görüşülmesi. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar29. Üniversitemiz İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Arş. Gör. Orçun Muhammet Şimşek'in "Lise ve Ortaokullarda Okul Sosyal Hizmetinin Önemi" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar30. Üniversitemiz İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Arş. Gör. Orçun Muhammet Şimşek'in "Belediyelerde Görev Yapan Sosyal Hizmet Uzmanlarının Depremlerle Mücadeledeki Görev Tanımları" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar31. Üniversitemiz İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dr. Öğr. Üyesi Yelda Şenkal'ın "Reklamın Etkisi Üzerinden Reklam Etiğine Bakış" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar32. Üniversitemiz Meslek Yüksekokulumuz Öğr. Gör. İlyas Turğay'ın "İç Denetim Kalitesi ve Risk Yönetim Sistemi Etkinliğinin Şirket Performansına Etkisi" başlıklı tez çalışmasının "İç Denetim Kalitesi ve Risk Yönetim Sistemi Etkinliğinin Ölçümü" başlıklı anketinin görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar33. Üniversitemiz Meslek Yüksekokulumuz Öğr. Gör. Ebru Şen'in "Kadın memesinin Türk toplumundaki cinsellik, estetik ve bebek beslenmesi açısından fonksiyonlarını belirlemek" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın sosyal medya üzerinde yapılmasının KVKK hükümlerine aykırılık teşkil edeceğinden **uygun olmadığına** oy birliği ile karar verildi.

Karar34. Üniversitemiz Meslek Yüksekokulu Dr. Öğr. Üyesi Nurcan Dedeoğlu'nun "Polifloro Substitüe Pirazolin Tipi Sekonder Sülfonamid Türevlerinin Bazı Enzimler (Katalaz, Ksantin Oksidaz, Paraoksonaz, Vs) Üzerine Etkileri" adlı çalışmasının görüşülmesi. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Karar35. Üniversitemiz İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dr. Öğr. Üyesi Dilek Özsoy'un "Aile İçi Şiddeti Önlemede Aile Danışmanlığına Yaklaşım" adlı çalışmasının görüşülmesi. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

Prof. Dr. Uğur YOZGAT
Başkan